

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De virtute & beneficio possessionis in beneficialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

feffioni renunciare; quoniam cessat ratio præjudicil. Et, ut idem Bartol. in l. §. 2. Si vir uxori, ff. de acquir. poss. quem sequuntur communiter omnes: quodd ex inutili contractu perdatur possessio. Paris. n. 39. & 41. Et hoc est, quod etiam communiter tradunt Auctores, titulum beneficii non amitti absque Superioris consensu. ut Abb. in c. ad aures, n. 7. de eo, quod metus causa. Felin. in c. in nostris, de rescript. corollar. 34. Paris. n. 40. Atque ita concludendum, non privari ex hoc proprietate ipso jure, sed requiri sententiam declaratoriam privationis ob delictum commissum, renunciando in manibus non Superioris. Paris. n. 42. citans cap. quod in dubiis, & ibi Hostiens. Innoc. & alii communiter. Quin &, si renuncians coram non Superiore non fuerit privatus à suo Superiore, & alter interea impetrarit illud beneficium, hic sit intrusus, & prior possit agere, & beneficium illud repetere ab hoc intruso. Paris. n. 43. juxta decis. Rotæ. Hinc etiam in impetratione talis beneficii necesse est facere mentionem de taliter facta illius renunciatione, nimirum coram non Superiore. Paris. n. 44. citans Felin. in c. in nostris, n. 31. de rescript. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. Paris. conf. 74. n. 5. vol. 4. Porro, quod in dicto casu amittatur possessio, & retineatur dominium, idem procedere, dum resignatio facta in manibus laici, ait Paris. n. 45. contra Butr. in c. 2. n. 6. de renunc. in 6. Bald. in c. quod in dubiis, n. 4. Beroium, in idem c. censentes contrarium; sed quod, dum dicitur in illo c. talem beneficium esse spoliandum, & sic possessione, ista verba inferant etiam ad possessionem, ita ut eâ spoliandi, non spoliati sint; cuius tamen contrarium ibidem ostendit & firmat Paris.

4. Limitatur nihilominus etiam à Paris. dicta doctrina, ita ut sustineatur talis renunciatio facta in manibus non Superiorum. Primum, ubi ea dein ratificata fuerit à legitimo Superiore, ad quem spectabat receptio resignationis, & dum illa eam ratam non habuit, recuperari quodammodo possessionem ipsam, ut Paris. n. 49. ex mente tamen potius aliorum quam suâ, dum ipse n. 51. subdit, veram esse conclusionem, ut taliter renunciantes absque superiore, non possint absque superioris consensu redire ad resignata taliter beneficia, intellige, taliter possidenda (quidquid sit de eo, num requiratur nova collatio, in quo puncto remittit ad Jo-Andr. in c. Si te præbendam, de renunc. n. 30.) citatque pro hoc Navar. in c. accepta, oppositioe 7. n. 25. 28. 31. Plures alios casus, in quibus subsistat talis resignatio, & consequenter amittatur quoque ipsum dominium beneficii, vide apud eundem pluribus n. seq. Vide de his pluribus Lott. n. 3. q. 14. ferè per tot. ubi qualiter per resignationem vacet beneficium. Ex quo illud obiter hic notandum, quod in amittenda possessione solus actus seu affectio ejus, qui possidet sufficiat; idque tam in beneficialibus, quam aliis. Lott. ibid. n. 31. & 15. trahaturque id ipsum ad animum concussum metu; eod quod voluntas coacta maneat voluntas. Lott. ibid. n. 14. & 16.

5. De cetero qualiter amittatur possessio alio modo quam per renunciationem liberam, nimirum per privationem, seu cessionem non voluntariam, commodius dicitur alibi, ubi de amissione beneficiorum, illud breviter circa hoc in genere hic observandum, quod privatus ipso jure beneficio, quamvis amittat hoc ipso proprietatem seu dominium beneficii, non tamen amittat simul

hoc ipso seu jure possessionem beneficii. Paris. l. 11. q. 10. n. 11. ex Bald. in addit. ad Speculat. tit. de legato. §. nunc aliquis, q. 46. item conf. 356. l. 4.

PARAGRAPHVS II.

De virtute & beneficio possessionis in beneficialibus &c.

Questio 822. An, & quando possessio habeat vim collationis?

Respondeo possessio tradita ab iis, qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis, seu continet in se tacitam & virtuales collationem. Corr. in pr. benef. l. 4. c. 7. n. 14. Gonz. ad reg. 8. gl. 14. n. 45. citans Covar. l. 3. var. c. 16. n. 10. Rotam decis. 16. de præb. in novis, Lott. l. 2. q. 21. n. 35. & 1. n. 24. ubi etiam quod quicumque is sit, qui habet potestatem conferendi per investituram seu traditionem possessionis, simul censetur conferre, instituere, aut confirmare, citans pro hoc Abb. in c. auctoritate, de investit. n. 9. Neque enim necesse est facere duos actus distinctos, cum illa traditio possessionis implicet actum præcedentem necessarium. Lott. ibid. n. 25. citans pro hac Roman. conf. 337. n. 3. Felin. in c. cum aliquibus, de re judic. Sic actus traditionis, possessionis gestus ab ipso Episcopo (intellige dum penes illum aliàs est privative jus conferendi) Card. Luca, de benef. d. 30. n. 19. Sic dum Capitulum tradit possessionem alicui nulliter proviso, si apud Capitulum verè est jus conferendi, talis traditio habet vim collationis. Lott. l. 2. q. 24. n. 57. ubi etiam, quod tunc non veniat consideranda aliqua ratificatio præcedentis actus nulliter gesti, sed factum merè collationis, & usus potestatis conferendi implicitus in ipsa tolerantia, citat pro hac Achill. decis. 267. n. 5. & 6.

Questio 823. An, & qualiter possessio inferat titulum?

Respondeo: eod ipso, quod constat de possessione beneficii, præsumitur titulum; cum sine illo possideri non possit, &c. si à sede, de præb. in 6. Paris. de resign. l. 13. q. 5. n. 98. (ubi tamen tradit juxta communem in beneficialibus solus possessionis probationem non sufficere ad effectum restitutionis in spolio; cum quis ad beneficium restitui nequeat sine canonica institutione.) Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. à n. 55. citans Rebuff. de pacif. possess. n. 297. Maic. de prob. conclus. 1200. & alios quamplurimos. Possessio enim præsumitur habita ex titulo præambulo l. 2. c. de acquir. possess. Lott. l. 2. q. 46. n. 2. citans Surdum. conf. 52. n. 10. Curtium Jun. conf. 168. n. 33. & præsumptio hæc ita stat pro possessore, & possessione, ut si ei accedat vel sola potentia boni tituli, præsumatur ex eo acquisita; usque adeo etiam, & illa præsumptio dicitur probatio probata juxta Cassad. decis. 4. n. 5. de usua poss. & prop. Lott. l. c. n. 29. Et possessor præsumitur seu censetur Dominus, Paris. l. 11. q. 1. 25. & l. 10. q. 8. n. 49. citans Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 6. Felin. in c. cum Ordinem, de rescript. n. 20. & Gonz. gl. 45. §. 2. n. 15. ubi quod quando dominium incidenter allegatur, possessor præsumitur Dominus, & pro

& pro tali reputatur, citat *c. querelam. de elect. & Imol. in clem. 1. ut lite pendente n. 3. & 10.*

2. Jam verò multòque magis ex longa possessio-
ne beneficii oritur præsumptio tituli. Paris. l. 10. n.
4. & 18. & canonici ingressus. Paris. *ibid.* n. 109. ci-
tans Roman. *cons.* 127. in fine. Et diutius existens in
quali possessione prælatura præsumitur talis, qua-
lem per id tempus se fecit. Paris. *ibid.* n. 110. citans
Federic. de Senis. *cons.* 103. Decium in rub. de fide in-
strum. n. 17. & c. Sufficit que ad hoc decennium. Pa-
ris. l. 10. q. 4. n. 20. & l. 13. q. 5. n. 111. citans Felin. in c.
illud. de præsumpt. n. 6. Decium *cons.* 85. n. 7. C. Paris.
cons. 25. n. 62. vol. 1. & c. Tondut. in qq. benef. p. 1. c. 85.
n. 1. Ubi certum est, possessionem decennalem ha-
bere vim tituli, nisi de intrusione constet; quia sci-
entia & tolerantia Superiorum habet præsumptio-
nem tituli, nec cogitur quis post tanti temporis
spatium exhibere titulum suum.

3. Quinimo probato ab impetrante contra pos-
sessorem titulo uno invalido, adhuc novus alius &
melior titulus præsumitur in possessore. Tond. *loc.*
c. n. 12. (ubi: quòd præsumptio tituli validi non tol-
litur per probationem tituli infecti, cursu longi
temporis stante) Lott. *cit.* q. 46. n. 17. Et hinc, si dic-
tam præsumptionem alleget, eo ipsò eliditur iste
objectus formatus ex defectu tituli proveniente
aliunde, quam ex reservatione apostolica. Lott. *cit.*
n. 17. quia cum detur multiplicatio titularum, ni-
hilque sit, quò minus potuerit eadem possessio eo-
dem tempore apprehendi ex pluribus titulis. Lott.
ibid. n. 22. citans Roman. *cons.* 350. n. 13. Felin. in c. in
nostra. de rescrip. n. 2. & c. nihilque etiam sit, quò mi-
nus causa possessionis potuerit mutari novo aliquò
superveniente titulo, vel saltem accumulati, etiam
absque extrinseca declaratione. Lott. n. 20. ex Cas-
sadi. *decis.* 4. n. 11. de restitut. spol. & Crescent. *decis.* 5. n.
6. *tit. cod.* & Rotam. in *Cesar. August. parochial.* 8. Nov.
1589. Quin & sine dimissione & nova apprehen-
sione possessionis, utpote quæ necessaria non est.
Lott. n. 20. citans Gregor. *decis.* 546. n. 6. Mantic. *de-*
cis. 21. n. 4. Rotam. *decis.* 74. n. 8. p. 2. recent. contra
Socin. Senior. *cons.* 131. l. 1. Hinc inquam sequitur
manifestè, possessionem juriari hac ipsà possibili-
tate concursus tituli melioris. Lott. *cit.* n. 17. Idque
non solum, ubi titulus malus & vitiosus, qui ab im-
petrante producit, præcenditur solus, & de per
ses, quidem possessor replicare potest, se non esse
adeptum possessionem virtute illius tituli, sed vir-
tute alterius. Lott. n. 18. sed etiam, si ab impetrante
titulus vitiosus producit, unà cum actu adepta
possessionis, seu dicatur in virtute talis mali tituli
esse captam possessionem: quia jam hic objectus e-
liditur ex eo, quòd possessio, ut dictum, capi po-
tuerit pluribus titulis simul, & mutari novo aliquo
superveniente titulo, & c. Lott. n. 19. Aymon. *cons.*
171. n. 2. Porro illud hic observandum, quòd ait
Lott. n. 23. citans Alciat. in *l. cum quid. n. 63. ff. si certum*
petatur. & Menoch. *de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 27.* nimi-
rum, ut possessor adjuvetur dictà præsumptione ti-
tuli justii & canonici, debere allegare hanc præsum-
ptionem; cum eatenus profit præsumptio etsi non
sit probatio, relevat tamen ab onere probandi.
Lott. n. 25. citans Alciat. *de præsumpt. p. 3. n. 2. Surd. de-*
cis. 231. n. 24. & possessor cogendus non sit ad justi-
ficandum titulum suæ possessionis pro instruenda
intentione sui adversarii, de quo vide plura dicta
superius; ubi, num possessio exigat titulum. Vide
etiam dicenda infra, ubi in specie, qualiter posses-
sio triennalis generet præsumptionem tituli.

Quæstio 824. An, & qualiter possessio inferat
præsumptionem continuationis possessionis?

R Espondeo: si is, qui semel possedit, asserat, se
hodie possidere, possessio præsumitur medio
tempore continuata; si verò is istam continuatio-
nem neget, cessat dicta præsumptio. Paris. l. 3. q. 6.
n. 76. citans gl. in l. si possideris. c. de præb. Barth. *ibid.*
n. 6. Butrio. in c. ad sedem. de restit. spol. n. 25. Abb. *ibid.*
n. 25. Solennitas siquidem extrinseca præsumitur,
quando allegatur ab eo, ad cujus favorem præsum-
ptio oritur, secus si ab eo negetur. Paris. n. 77. citans
Salicet. in l. si filius. q. 1. c. de petend. hered. uti id ipsum
pluribus exemplificat n. seq. Porro possessionem
præsumi continuatam vigore potius boni & legiti-
mi tituli, quam concordie, tradit Gonz. gl. 45. §.
3. n. 26. juxta l. 2. c. de acquir. poss. Menoch. *de præsump.*
l. 6. præsumpt. 67. n. 1. Roman. *cons.* 328. n. 5.

Quæstio 825. An, & qualiter possessio inferat
præsumptionem anterioris possessionis?

i. Respondeo primò: juxta dicta aliàs; si eadem
die fiat collatio, uni à Papa, & alteri ab Or-
dinaro, & non constet de anterioritate horæ vel
momenti, intrat textus *c. si à sede. de præb. in 6. di-*
cens, quòd potior sit conditio possidentis, adeò-
que propter possessionem provisio præsumitur an-
terior. Gonz. *ad reg. 8. in proem. §. 3. n. 51.* citans Masc.
de prob. conclus. 314. n. 4. Rebuff. *de pacif. possess. n. 297.*
2. Respondeo secundò: dum constat de duabus
provisionibus factis duobus eodem die, & insuper
de certa hora unius harum provisionum, de alte-
rius verò provisio captà possessione, hic præferen-
dus est, ita probabilis Gonz. *loc. cit. n. 64.* citans
Tiraq. *de jure primogen. q. 17. opin. 11. n. 3.* Masc. *de*
prob. conclus. 1234. n. 33. Rebuff. *de pacif. poss. n. 299.*
& c. contra Menoch. *de arbit. 62. centur. casu. 42. a. n.*
22. Mandos. *ad reg. 16. q. 19. n. 10.* etsi enim apposi-
tio certæ horæ faciat præsumptionem anterioris
provisionis respectu gratiæ carentis istà horâ (Un-
de etiam, si cum æquali collatione concurrat pro-
batio captarum possessionum eadem die, illa quæ
est cum certa hora, præferenda est ei, quæ caret cer-
tâ horâ. Gonz. *loc. cit. n. 67.*) non tamen concludit
necessariò; cum provisio alia carens horâ potue-
rit esse prior. At verò præsumptio possessionis est
potentior præsumptione horæ, & uti talis appo-
nitur in citato *c. si à sede.* Gonz. n. 65. & 66. addens,
AA. contraria sententia loqui in casu, ubi uterque
provisus cepit possessionem, & unius provisio ex-
primit horam; tunc enim utique hic præferendus
est; quia in hoc concurrunt duo, unde præsumatur
anterioritas.

3. Respondeo tertio: quin & possessio habet di-
ctam prærogativam, ut ratione illius provisio præ-
sumatur anterior, etiam si possessio non sit captà
eadem die facta provisionis. Gonz. n. 69. citans Pu-
teum *decis.* 125. l. 1. Calder. *cons.* 7. *de præb.* Mohed. *de-*
cis. 8. *de præb.* Gambar. *de off. legati. l. 3. n. 666.* & Ro-
tam in *Hispal. benef. 2. Maii 1603.* ratio est, quia *cit. c. si*
à sede. loquitur indistinctè, & aliàs magna esset ejus
restrictio; cum nunquam locum haberet in provi-
sione apostolica beneficii vacantis extra Curiam,
dum impossibile est capi ejus possessionem eadem
die quâ collatum.

4. Respondeo quarto: si ex duobus provisio unius
prius accepit possessionem; sed eam amisit, alter
verò, qui posterius accepit possessionem, eandem
retinet pro tempore, quo controvertitur de ante-
riori

rioritate possessionis, preferendus adhuc est, qui prior acceperat possessionem. Gonz. n. 73. citans Gemin. in cit. c. si à sede, n. 7. Franc. ibid. n. 2. Rebuff. de pacif. poss. n. 7. Gamb. ubi ante. n. 587. ratio est; quia ex quo possessio validat jus illius, qui prius eam adeptus, sequitur necessario extinctio juris alterius capientis posterius possessionem, quod nunquam amplius convalescit. Gonz. n. 74. Item quia sufficit, quod sit qualitas anterioritatis de tempore, quo dispo- seditio sumit effectum, licet postea cesset, ut gl. in c. statutum, de rescript. v. canonicis Gomez. in reg. de annali. q. 50. Mandos. ad eand. reg. q. 54. Gonz. n. 75. De cetero possessionem non habere hanc virtutem in sequente possessore. v. g. sunt duo provisus, unus à Papa, alter ab Ordinario sub eadem die, de prioritate non apparet, & neuter possidet; provisus ab Ordinario cedit vel decedit, & alius ejus loco providetur ab Ordinario, qui statim possessionem capit; non huic, sed provisum à Papa esse preferendum, tradit Gonz. n. 77. eò quòd sic decisum à Rota, ut per Cassadorum decis. 15. n. 1. de prob.

Questio 826. Qualiter hæc, nimirum quòd datà paritate datarum respectu diei in provisionibus, provisus ab Ordinario obtinens possessionem preferendus sit provisus à Papa, subsistant cum clausula apponi solita in gratia: quòd provisus subrogetur gratiosè quòd ad possessionem defuncti in ejus locum: dum litera expedita sunt in forma gratiosa; siquidem, ut dictum supra, hæc gratiosa subrogatio operatur continuationem possessionis inter defunctum vel cedentem, & provisum Apostolicum, & sic facit, ut statim post obitum vel cessionem translata sit possessio ministerio Papa in ipsum provisum; (nihil enim vetat quòd minus possessio per principis fictionem statim acquiratur & transferatur, & sic acquisita sit vera possessio, verèque possessionis effectus producat. c. contingit. de dolo & contumacia. & ibi Bald. n. 1. l. certè ff. de precario. Tirag. de morte. p. 5. declaratione i. n. 4. & alii quos citat & sequitur Gonz. ad reg. 8. §. 3. procem. n. 87.) adeò, ut nullum tempus intermedium, nec dici etiam per momentum eam possessionem vacasse, adeoque continuata, & non de novo acquisita. Gonz. à n. 85. citans Paris. de resign. l. 2. q. 3. n. 70. & 74. Mohed. decis. 11. n. 2. ut hinc pend. Rebuff. in pr. p. 3. signaturæ. v. & subrogationis. & Rotam in Casar-Aug. parochial. 10. Decembris 1508. Econtra verò possessio capta à provisus ab Ordinario non est continua, nec eadem, & necessariò datur inter illam & possessionem defuncti tempus intermedium, & hinc semper in possessione precedat provisus Apostolicus, adeoque pro anterioritate provisionis illius semper standum, & preferendus provisus ab Ordinario eo ipso, quòd constet utrumque provisum eodem die.

Respondet ad hanc difficultatem Gonz. loc. cit. à n. 93. quòd Rota solet restringere virtutem

hujus subrogationis quòd ad interdictum adipiscendæ duntaxat; hoc est, quòd tali provisus apostolico concedatur mandatum de immittendo in possessionem, non autem ei concedatur remedium retinendæ, seu manutentio, nec minus recuperandæ, prout testatur Gonz. se non vidisse, aut audivisse ab antiquioribus hujus Curie peritis advocatis unquam concedi aut concessum fuisse in Rota. citans pro hoc Mohed. decis. 325. de rescript. spol. ubi in fine, quòd subrogandus vigore mandati de subrogando non possit agere, nisi tantum interdicto adipiscendæ, & quòd necessarium sit factum ad capiendam possessionem, Et si dicta clausula gratiosæ subrogationis, quæ semper apponitur, operaretur, quòd minus provisus Ordinarii concurrens in data cum provisione apostolica ratione possessionis captæ à provisus ab Ordinario preferenda foret, dispositio c. si à sede, fere abolita esset, saltem quòd provisiones factas à Papa. Ac propterea ait Gonz. n. 99. se, quantumcunque alias ob rationes allatas in quest. inclinaret in contrarium, non fuisse ausum recedere à dicto stylo Rotæ, videlicet quòd dicta subrogatio non obstat dispositioni c. si à sede, præsertim, cum sic novissimè, dum hæc scriberet, resolutum fuerit à Rota contra dictam gratiosam subrogationem in Hispan. benef. 2. maji 1603. Ac denique ait, se in hanc rem ponderare, quòd licet in supplicatione & in pluribus decisionibus dicatur, quòd fiat subrogatio, etiam ad possessionem, in literis tamen, saltem modernis, sic non dicatur; sed quòd subrogetur quòd ad jus, & admittatur quòd ad possessionem, & sic tolli omnem difficultatem; cum non supplicatio, sed literæ sint attendendæ, ut dicitur in reg. de non judicando. Porro de effectu anterioritatis possessionis juxta dictum c. si à sede. Vide plura latissimè apud Rebuff. de pacif. possess. sub n. 297. ubi plures afferit ejusdem ampliaciones & limitationes.

Questio 827. An, & qualiter possessio non tantum generet præsumptionem tituli, sed etiam ipsa det verum titulum?

Respondeo primò, videri probari per textum c. si à sede, quòd sola possessio det titulum in beneficialibus, ut dixit Rota decis. 10. n. 2. de prob. in antiq. Gonz. ad reg. 8. §. 3. proam. n. 54. videri quoque, pontifice sic itarante, per regulam Cancell. de annali & triennali possessione. ex hac ipsa possessione concedi verum ac legitimum titulum beneficium seu jus ad, & in beneficio, non secus ac possessio bonorum secularium certo tempore continuata illum tribuit possessori aliàs titulum nullum legitimum habenti, modò sit possessor bonæ fidei: nam, ut rectè Castrop. cr. 13. de benef. d. 2. p. 33. n. 1. citans pro hoc Rebuff. de pacif. poss. n. 28. Nav. cons. 41. l. 3. de prob. Sanch. l. 7. in Decal. c. 29. n. 91. bonâ fide deficiente, seu cum mala fide nunquam beneficium, et si longissimi temporis jus ullum ad beneficium, aut in illo acquiritur; tum quia possessor malâ fide nullo tempore præscribit. c. possessor. de reg. juris in 6. tum quia vitium intrusionis, & subinde pœnam inhabilitatis incurrit. Castrop. loc. cit. Et sic quòd regula saltem de triennali det titulum, tenere videtur expressè glossator Alphon. Soto. ad hanc reg. n. 19. apud Chok (tam etsi n. 18. in sinuasset contrarium) citatque pro hoc c. cura, de jurepatr. junctâ gl. & c. si possessiones. l. 6. q. 3. atque pro hoc, quòd si Papa mandat aliquem non molestari super fructibus & posses-

possessione beneficii (uti facit in *reg. de triennali*.) per hoc videatur ei adjudicasse beneficium, seu jus percipiendi licite fructus, quod est ipse titulus beneficii. Et sic sententiæ Rotam in una causa de *Vilado in Portugallia*. Et ex eo sequi, quod si iste esset spoliatus beneficio, posset petere restitutionem; & si ei objiceretur, quod non haberet titulum, posset dicere, quod habeat illum ex hac regula. Quia &, si primus titulus sit invalidus, tamen hic eum validari, adeoque sequi, quod sit novus titulus, etiam quod ad judicialia, & quoad Deum; quia licet confirmatio non faciat firmum, nisi quod aliàs est legitimum; tamen si papa facit ex certa scientia, tunc videtur, quod nullum erat à principio, facere firmum, ut gl. in *c. placuit*. 21. q. 6. & sic nimirum possessione bonæ fidei cum titulo colorato, & absque simonia per triennium pacificè continuatà præscribi proprietatem beneficii, ita ut possessor non teneatur illud postea resignare, tenet Navar. l. 3. *cons. 40.* & 42. de *prob.* cum Rebuff. (qui etiam affirmat, sic judicari in parlamenti Gallia) apud Less. de *just. & jure* l. 2. c. 6. n. 35. qui & ipse ait, esse hanc sententiam rationi valde consentaneam, eò quod, cum Papa post triennium nemini amplius concedat actionem ad illud beneficium, videatur possessorem reddere etiam securum in conscientia, si bonà fide & cum titulo (intellige colorato saltem) possedit, tanquam qui triennali usucapione fecerit beneficium suum. Testaturque Less. in hac sententia quoque esse Sa, & alios quosdam recentiores; supponit autem hæc sententiam sententiam aliàs communem, ut ait Less. *loc. cit.* n. 34. nimirum quod beneficium Ecclesiasticum cum titulo colorato præscribi potest contra alium, ad quem verè pertinebat, decennio inter presentes, vicennio inter absentes, sicut alia jura, quæ bonis immobilibus annumerantur. Veruntamen

2. Respondent alii verius esse, possessori bonæ fidei & pacifico neque possessione annali, neque triennali concedi titulum beneficii. Chok. ad *reg. de triennali*. n. 89. & fusiùs, n. 76. citans Gomef. Castrop. *loc. cit.* n. 3. citans Rebuff. de *pacif. poss.* à n. 206. & Azor. p. 2. l. 7. c. 37. q. 16. juncto c. 35. q. 1. ac dicens de possessione annali esse sententiam omnium; eò quod vi *regula de annali possess.* neque concedatur exceptio à lite, neque prohibeatur impetratio beneficii per annum possessi, allegatà nimirum, ut dicit regula, causà specificà, determinatà, & clarà nullitatis: quæ nullitas tituli, ut patet, stare potest cum probabili ignorantia possidentis, v. g. dum quis ante legitimam ætatem, aut cum alio inculpabiliter ignorato impedimento collationem clarè annullante beneficium consecutus fuisset, quæ certè impetratio concedi non potest, etiam detectà nullitate tituli probabiliter ignoratà, & quæ exceptio à lite concedi debet, si talis possessio generet titulum, seu est titulus legitimus. Vi verò *regula de triennali possessione* solum prohibeatur, ne possessor triennalis molesterur litibus, quod optime servari potest, esto, ipse cognoscens vitium suæ provisionis, teneatur beneficium dimittere, aut dispensationem impetrare. Pro quo postremo citat Castrop. Cosmam. Guimier. ad *pragm. sanct.* titulo de *pacif. poss. v. triennalis*. & Covar. *reg. possessor.* p. 2. §. 10. n. 10. Dátque insuper Castrop. *cit.* n. 3. pro ratione communi tam in casu triennalis, quam annalis possessionis principium illud: beneficii titulus aliter acquiri nequit, quam canonicà institutione, juxta c. 1. de *reg. juris* in 6. & c. ex *sequentibus*. de

institur. adeoque nasci non potest possessione, etiam triennali, aut ullà præscriptione. Ad quod tamen dici posset, hanc ipsam possessionem triennalem aut præscriptionem, dum ob illam, jure sic disponente, sustineretur quis in beneficio, esse canonicam institutionem, sicut in profanis præscriptio est legitimus titulus acquirendi dominium. Confirmat suam doctrinam ulterius Castrop. ex eo, quod, si triennalis possessio concederet titulum, seu esset ipse titulus, redderetque possessionem securam in conscientia, non posset Ordinarius ab eo, quem constaret fuisse in pacifica possessione triennali exigere exhibitionem tituli seu titulum, cujus tamen contrarium sentiunt plerique, quos refert, & sequitur Covar. *loc. cit.* n. 10. *conclus.* 8. Unde etiam jam huic principio inhærens Castrop. censet procedere responsoem, tametsi inhabilitas probabiliter ignorata, ob quam collatio ab initio nulla fuit, successu temporis sit sublata; eò quod impedimentum canonicum obstars beneficii receptioni, & collationem annullans, obtare debeat cuilibet beneficii continuationi & illius firmitati; adeoque collatio beneficii, quæ ob impedimentum recipientis nulla fuit à principio, nullumque recipienti concessit titulum, semper sit nulla, nullumque titulum concedat; etsi addat Castrop. in hoc casu plures sentire contrarium; nempe quod tunc talis possessio, quia est cum titulo colorato, & continuata per tempus ad præscribendum sufficiens, tribuat titulum. Atque ita, quod hinc sequitur, qui ob defectum ætatis vel ordinis capax non erat beneficii alicujus, interea obtentà dispensatione purè tantum super tali defectu, posse absque nova institutione retinere beneficium, modò tamen aliàs sit habilis habendi beneficii; siquidem constat dispositionem *regulæ de triennali* non habere locum in spuris & similibus, de quo tamen paulò post.

Quæstio 828. Quanam sint beneficia vel commoda in specie possessionis annalis?

Respondeo: eam ad multa prodesse. Paris. l. 11. q. 6. num. 91. remittens ad Sarn. ad *reg. de annali* præsertim q. 57. potissimum autem ejus, quod in regula de annali comprehenditur beneficium, esse, quod concedat possessori exemptionem adversus quemlibet molestantem, & beneficium impetran- tem. Sic enim habet regula: Dominus noster, ut improbi lites exquirentium mores reprimentur, statuit, & ordinavit, quod, quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætendit, deinceps impetraverit; nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis illud possederit, & specificam & determinatam causam (ex qua constare clarè poterit, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus comperat) in hujusmodi impetratione exprimere, & intra 6. menses ipsum possessorem ad iudicium evocare facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat & teneatur, alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde secusa nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis & interesse possessorem prædictum propterea contingentibus ei satisfacere, & si possessorem ipsum frivole ac indebitè molestasse repertus extiterit, 50 florenos auri persolvere Camera Apostolica sit adstrictus, nec aliàs quam præmissa vacationis modus, etiam per literas si neuter; aut subrogationis, vel aliàs sibi quoad hoc; ut hujusmodi beneficium eà vice consequi vel obtinere valeat; quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum censetur.

seatur. Unde vides hac regulâ non prohiberi absolute possessorem molestare, aut ejus beneficium impetrari; sed solum casu quo non ferventur conditiones in regula præscriptæ; illis enim servatis con ceditur impetratio. Castrop. *loc. cit. num. 5.* Vides etiam ex hoc ipso regulâ præmissâ: ut improbi lites exquirentium mores exprimentur: quod quamvis regula hæc directe magis intenta sit, non tam in odium impetrantium, aut favorem possessorum, quam in commune bonum Republicæ, cujus interesse judiciâ exerceri, ne cuiusdam detur ansa propriâ manu sibi jus dicendi, & ut ab iis litibus materia omnis calumniandi arceatur. Lott. *l. 2. q. 52. n. 6. & 9.* Nihilominus etiam regulam hanc emanasse & dirigi in odium exquirentium lites, seu adversus impetrantes & molestantes pacificos possessores, tradit cum communi Lott. *ibid. n. 27.* uti & in favorem possessorum, ut eos tueatur. Paris. *l. 3. q. 5. n. 55.* Quamvis potius in dictum odium, quam in hunc favorem. Card. Luca *de benef. in sum. n. 234.* De cetero pro meliore hujus regulâ intelligentia,

Questio 829. Circa conditiones illas servandas ab actore seu impetrante, quæ servanda in expressione illorum punctorum exprimentorum?

1. Respondeo sequentia: primò juxta probabilem, quam tenet Castrop. *cit. n. 5.* contrarium sentientibus, quos citat Rebuff. *gl. 9.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 34. q. 8.* non esse necesse ab eo exprimi cognomen possessoris; cum regula solius nominis, & nullam cognominis mentionem faciat.

2. Secundò: cum dicitur, exprimi debere gradum possessoris, hoc est, num sit Doctor vel Licentiatus, vel Magister in Theologia, jure canonico vel civili, id intelligendum, si habeat gradum (idem est de nobilitate) aliâs, quod non est, non potest exprimi. Alph. Soto apud Chok. *hic num. 9.* Et dum habet gradum, non esse necesse exprimi, an sit Professor publicus Theologiæ, an Juris. Castrop. *ibid.* contra Azor. *loc. cit. q. 9.*

3. Tertio: hæc & similia, quæ exprimi & referri debent, sufficere, quod exprimentur juxta communem vulgi opinionem; neque enim impetrans videtur obligari ad faciendam ampliorem informationem. Castrop. *loc. cit.* ita ut hanc expressionem excuset fama in contrarium, vel probabilis ignorantia; ut si aliquis factus esset Doctor clandestinus. Alph. Soto. *loc. cit. n. 11.*

4. Quarto: quodam expressionem causæ, non sufficere allegare, nullum possessori jus in beneficio competere, sed debere proferri causam determinatam & specificam, hoc est, singularem & individuatam. Castrop. *ibid.*

Questio 830. An etiam in impetratione facta ab Ordinario, aut Legato Apostolico necesse sit exprimere dictas conditiones?

1. Respondeo ad primum negativè; nam Ordinario cognitum esse debet, quis sit annalis possessor, & quem titulum habeat; & quot annis possederit; cum juxta *c. decernimus. 10. q. 1. & c. conquerente. de off. Ordinari. in 6.* teneatur quotannis diocesein suam visitare. Castrop. *loc. cit. n. 7.* citans Gomez. *ad hanc reg. q. 9. Mand. q. 50. Azor. p. 2. l. 7. c. 34. q. 11.* Atque ita, quod hinc sequitur, locum non habere hanc regulam de annali extra Curiam, do-

cet Chok. *hic num. 55.* dicens Rotam multifariam esse secutam hanc opinionem.

2. Respondeo ad secundum affirmativè; Legato enim æquè ac Pontifici possessores beneficiorum, ac beneficia ipsa sunt incognita. Neque, ut rectè Gonz. *gl. 21. n. 37. & 38.* Legatus proprie est Ordinarius, sed improprie, & superinductus. Castrop. *cit. n. 7.* citans Azor. Rebuff. Mand. contra Gomez. *cit. q. 10.* Atque ita locum habere hanc regulam in provisione Legati, contra Gomez. *hic q. 9.* docet Mandos *q. 50.* Et sic decisum esse in *Coloniens. Canonici. 2. Junii 1574.* restatur Seraphin. *decis. 285. n. 9.* apud Chok. *hic n. 56.* et si is in contrarium inclinaret.

Questio 831. Quid præstandum reo seu possessori, contra quem movetur actio, ut juvetur hac regulâ?

1. Respondeo: teneri illum primò de ea excipere; neque enim ipso jure operatur hac regula effectum suum contra impetrantem, sed ope exceptionis. Lott. *l. 2. q. 52. num. 12.* citans Sarn. *ad hanc reg. q. 4.* Rebuff. *q. 8.* Mantici. *decis. 46. n. 4.*

2. Respondeo secundò: ut dicta regula suffragetur excipienti, non sufficit ejus allegatio, etsi sit notoria, sed requiritur positivus ejus usus per realem illius productionem, servatâ formâ regulæ *Canell. de producenda.* Lott. *ibid. n. 13.* citans Gomez. *q. 4. Gonz. gl. 56. n. 83.* Gratian. *discept. forens. c. 574. n. 27.* Porro exceptio illa annalitatæ semper est in & de tempore, hoc est, non admittitur solum in quacunque parte judicii, & in quacunque instantia. Lott. *n. 14.* citans Cassad. *decis. 12. n. 1. super Reg. Rotam decis. 601. p. 4. recent.* sed etiam post sententiam & executionem, ita ut fiat retrotractio virtutis illius ad omnia præcedentia. Lott. *num. 15.* citans Gonz. *gl. 66. n. 45.* Gratian. *ubi ante n. 30.* Et hoc etiam ad effectum restitutionis possessionis. Lott. *n. 16.* citans Rot. *decis. 309. p. 3. divers. l. 3.*

3. Respondeo tertio: mox, ubi exceptio hac annalitatæ fuerit legitime objecta, erit iustificanda ex duabus circumstantiis, nimirum quod possessio sit annalis, & quod sit pacifica. Lott. *loc. cit. num. 17.*

Questio 832. Quid præstandum actori, ut juvetur hac regulâ, seu ut elidat exceptionem?

Respondeo: posse illum juvari triplici replicatione; & primò quidem impugnando factum, ostendendo nimirum, se fuisse provisionem ante annalitatem, vel etiam ante aliquam possessionem, vel etiam suppositâ annalitate, eam fuisse litigiosam. Lott. *cit. q. 52. n. 26. & 27.* Secundò, ostendendo notoriam inhabilitatem personæ, nimirum habentis beneficium. Lott. *nu. 37.* quod tamen *n. 38.* ait intelligendum de incapacitate canonizata, adeoque notoria per confessionem aut judicatum, ut non possit in controversiam revocari; si enim possit dari instantia veritatis in contrarium, etiam ex aliquo jure speciali, cessaret illa replicatio. Tertio, satisfaciendo ex parte sua dispositioni regulæ, seu servando accuratè omnia, quæ in ea præscribuntur. Lott. *n. 50.* Hinc jam descendendo ad particularia,

* *

Qua-

Questio 833. Vnde, & qualiter hac annalitas sit deducenda?

Respondeo: annus iste incipit à die adeptæ possessionis per eum, cuius beneficium impetratur. Paris. l. 3. q. 5. n. 72. Chok. hic n. 26. citans Rebuff. in pr. ad banc reg. gl. 4. Lott. cit. q. 52. n. 19. citans insuper Mandos. q. 19. ubi etiam, quod sufficiat possessio instrumentalis, quatenus non doceatur, eam tunc per alium fuisse occupatam. Terminatur autem hic annus eodem die alterius anni, & quidè in initio istius diei; in materia enim favorabilis, prout est hac regula, respectu excipientis, non computatur annus de momento in momentum, sed civiliter ad dies, ita ut intelligatur annus perfectus, quandocumque elapsi sunt dies 365. Lott. loc. cit. n. 21. Debè: que hic annus esse continuus, adeoque ex eo deduci non debent dies feriati. Paris. loc. cit. n. 73. & 74. citans Mand. hic q. 21. Sarn. q. 77. quod tamen posterius potius videtur habere locum in anno dato ad prosequendâ causam, quam de annalitate possessionis, ut patet ex limitatione, quam adiecit: nisi illo tempore fuerit impeditus.

Questio 834. Quæ dicatur possessio annalis pacifica in ordine ad effectum hujus regule?

1. Respondeo primò in genere: pacificum possessorem hic dici illum, cui nulla mota est lis seu controversia juris vel facti in iudicio, vel extra super re seu beneficio possessio. Chok. hic. nu. 32. Paris. l. 3. q. 5. n. 29. citans Clem. gratia. de renunc. & ibi Gl. Card. Inol. Archid. in c. commissaria. de elect. in 6. Card. Paris. conf. 81. n. 6. vol. 4. Rebuff. de pacif. poss. n. 166. Sarn. ad reg. de trienn. q. 3. & c.

2. Respondeo secundò in specie hoc ipsum declarando: primò possessionem pacificam interruptari, siue possessionem reddi non pacificam ex lite super ipso possessorio, & hanc sufficientem esse ad interrompendam pacificam possessionem, ait Paris. loc. cit. n. 30. & citat pro hoc Cassad. decis. 9. de causa prop. & poss. & Rotam in Giennensi Prioratus. 17. Decemb. 1519.

3. Secundò: ex quacunque lite, etiam nulliter & merè de facto mota. Lott. cit. q. 52. nu. 31. Nisi forè nullitas oriatur ex defectu jurisdictionis, puta, quod iudex, coram quo movetur lis, caret jurisdictione, aut ejus jurisdictionis est suspensa. Lott. ibid. n. 32. juncto n. 28. q. 53. Unde quod dicitur, ad effectum interrompendi annalem vel triennem possessionem pacificam sufficere extrajudicalem controversiam & litem coram iudicibus incompetentibus; adeoque ipis laicis, id inquam, referendum est ad controversiam, per quam de facto fuerunt illata molestia & turbationes circa ipsam possessionem fructuum. Lott. cit. q. 53. n. 30. Hinc dum quis intra annum adeptæ possessionis citatus est nulliter (intellige nullitate proveniente aliunde quam ex defectu jurisdictionis) modò processus sit introductus, non dicitur pacifica possessio per annum; quia non sine lite & controversia possidet. Chok. hic. n. 33. citans Rebuff. ad eandem reg. gl. 6. contra Gomel. hic q. 45. Quod tamen limitandum & intelligendum non nisi de citatione data executioni; ad effectum enim interruptionis hujus pacificæ possessionis non sufficit citationem possessoris beneficii decretam & impetratam fuisse; sed requiritur illam datam fuisse executioni. Chok. n. 39. Lott. l. 2. q. 53. n. 32. factâ autem hac executione

citationis, orta jam videtur judicialis controversia, indeque interrupta possessio pacifica. Lott. cit. q. 53. n. 24. adeò, ut quamvis in ordine ad alium effectum huic executioni renunciari valeat, ad effectum tamen interruptionis pacificæ hujus possessionis talis renunciatio seu penitentia non attendatur. Lott. ibid. n. 25. citans Achill. decis. 383. n. 2. Porro executionem hanc satis justificari ex comparitione apud acta, cum constitutione procuratoris, etiam si non appareat de relatione Curforis, seu nuncii citantis, procedereque id ipsum fortius, & utriusque præsumptivè justificari ex eo talem executionem, si suppositâ decretâ contra possessorem citatione, is per se ipsum, vel procuratorem comparuisset in iudicio, ait Lott. n. 26. & 27. Tradit quoque Chok. hic num. 35. ex Mand. q. 3. quod quoties reus habens notitiam citationis nondum executâ veniat ad causam, lis dicatur verè introducta (adeoque per hoc turbata possessio) nisi lis esset notorie calumniosa. Chok. ibid. ex Cassad. decis. 5. n. 3. ut lite pend. vel nisi actor non compareat; quia per citationem non dicitur processus inchoatus auctore non comparente, juxta Bald. in l. post editum. §. 1. ff. de iudic. Chok. cit. n. 35. Quid autem dicendum de possessore citato vigore clausulæ: omnesq; alios interesse habentes &c. & quid de eo, in quæ citatio fuit executâ, sed non in iudicio eam reproduxit. Chok. n. 37. & 38. remittit ad Mand. q. 35. & 36.

4. Tertio: ex quacunque molestatione. Lott. q. 52. n. 33. ubi tamen agit de molestia extrajudiciali, seu de facto; necesse esse eam illatam super fructuum perceptione, id est, super ipso jure percipiendi, non autem super ipsis fructibus, qui alio jure prætenderentur deberi per possessorem, Lott. cit. q. 52. n. 35. & 36. citans Sarn. q. 45.

5. Quarto, ut censetur possessio non pacifica, sufficit quod antecessori moderni possessoris mota fuerit lis, aut illata molestatio, quæ lis eo vivo finita non fuit, etsi ipse modernus possessor intra annum & ultra nullam passus esset controversiam aut molestiam; quia cum lis illa pergit durare, utpote non finita per sententiam datam executioni, beneficium dicitur infectum, ad quemcunque transeat, & possessio beneficii à tempore motæ de eo controversiæ habenti illud dici non poterit pacifica. Chok. n. 42. Lott. q. 52. n. 29. & 30. citans Mohedy decis. 14. de causa prop. & poss. Secus est in regula de trienniali; eâ enim adhuc juvatur possessor triennialis, si ipse nunquam fuisse in lite, licet super eodem beneficio lis esset aut fuisset inter alios, quando ipse cœpit possidere; siquidem hac regula extinguit lites antiquas, de quo postmodum.

6. Quintò: ut dicatur annalis pacifica possessio in ordine ad effectum hujus regule, requiri, ut sit pacifica usque ad diem impetrationis, ita ut satis non sit justificare initium possessionis pacificæ, & illius continuationem per annum, si alter postmodum possederit, aut molestias inulerit, tradit Lott. cit. q. 52. n. 23. & 24. citans Sarn. q. 50. n. 77. Mandos. q. 21. & Casarem de Grasis decis. 35. alias 7. de causa prop. & poss. ubi ait, regulam passim in Rota sic praticari.

7. Sextò: si post impetrationem prius efficiatur quis possessor annalis, vel hoc ipso ob obtentam impetrationem; non posse dici possessorem annalem pacificum in ordine ad effectum, ut si impetrans postmodum obtineat gratiam perinde valeret eidem, huic gratiæ valeat obtinere hac regula, tradit Lott. ibid. num. 25. juxta resolutionem Rota

in Brixienf. paroch. 2. Junii 1587. Circa quod tamen observandum, quod habet Tond. *in qq. benefic. p. 1. c. 85. n. 67.* ex Buratt. *decif. 583. n. 3.* quod sola impetratio facta per adversarium non noceat, sed ea non obstante semper currat tempus triennalis possessionis; nisi præterea intervenerit citatio. Ubi etiam illud observandum, quod habent verba regulæ in fine; nimirum, quod si impetrans regulæ non satisfecerit, & vel sic frivole molestarer possessorem, & hic propterea absolvarur, beneficium illud ex tali impetratione, non dicatur litigiosum. Chok. *hic. num. 60.* juxta Lancelot. *de arrent. p. 2. c. 4. in prafat. n. 163.* De quo vide fusè agentem Mandof. *hic. q. 86. 87. 89.* Plura de pacifica possessione vide ad regulam de triennali.

Quæstio 835. Qualiter iste annus pacifica possessionis spectetur, & integretur ex possessione plurium successivè?

Respondeo: dum annus non est completus tempore prioris possessoris, v. g. resignantis, ut quia is possedit per 6. vel 7. menses pacificè beneficium, & postmodum alius v. g. resignatarius possidet illud per reliquos 6. vel 5. menses, hic posterior possessor tueri se non potest regulæ hac de annali; eò quod regulæ loquatur semper de uno possessore annali. Paris. *de resign. l. 3. q. 5.* citans Sarn. *hic. q. 62.* & Mandof. *q. 23. num. 6.* ac dicens, hanc esse sententiam communem. Castrop. *d. 2. p. 33. n. 8.* citans Azor. *l. 7. c. 34. q. 7.* Neque obstat huic responsioni, quod tempora prædecessoris & successoris conjungantur, non tantum in materia profana, v. g. ad complendam præscriptionem, ut Bald. *conf. 159. l. 3.* Card. Paris. *conf. 1. num. 117. vol. 1.* apud Paris. *de resign. loc. cit. n. 46.* (uti etiam idem patet in ulucapione, dum ejus tempora conjunguntur, v. g. ex persona defuncti & hæredis. *l. qui cum pro hærede. ff. pro empr.*) verum etiam in ipsa materia beneficiæ, v. g. in quasi possessione interessendi electionibus Episcoporum, & similibus, juxta *c. placuit. 16. q. 3. c. cum Ecclesia Sutrina de causa poss. & propr. c. cum de benef. de præb. in 6.* nam imprimis à profana materia non licet arguere ad beneficiæ, Paris. *loc. cit. n. 46.* dicens, licet ad præsentem objectionem respondisse Rebuff. *tr. de pacif. poss. n. 267. & seq.* licet alias juxta *c. auctoritatem Martini. de præb. in 6. Gl. in c. 1. eod. tit. & l. Baldum. in c. inter ceteras. de rescript.* Card. Paris. *conf. 119. nu. 2. vol. 4.* Decium *conf. 305. & c.* apud Paris. *de resign. loc. cit. n. 39.* beneficia ultimis voluntatibus comparentur. Deinde speciale est, quod conjungantur tempora in materia interessendi electionibus favore Ecclesiæ. Paris. *n. 44.* juxta Gl. *Pragmat. sub tit. de pacif. poss. r. possider. & Rebuff. ubi ante. num. 268.*

Quæstio 836. Num gratiosa illa subrogatio, de qua supra, operetur continuationem illam possessionis in ordine ad complendam annalem pacificam, seu in ordine ad effectum hujus regulæ?

Respondeo negativè C. de Luca *de benef. d. 47. n. 31.* in casu, ubi tempore concessæ subrogationis possessio de facto esset plena, ideo, quod tunc dari non possit ficta illa continuatio possessionis, pro quo citat Greg. *decif. 285. n. 5. & seq.* Au autem hoc dicendo, videatur admittere affirmati-

vam in casu, ubi pro tempore datæ subrogationis possessio non esset plena de facto, non est usque adeò certum.

Quæstio 837. An exceptio hujus regulæ, seu annalis pacifica possessio prioris possessoris, & in specie resignantis, suffragetur successoris, & in specie resignatario?

Respondet negativè Paris. *l. 3. q. 5. n. 51.* citans Cassad. *super reg. Cancell. decif. 16.* Mandof. *ad hanc reg. q. 62.* tum quia hæc regulæ non est realis, sed secundum stylum Cancellar. est personalis, utpote semper respiciens ipsum impetrantem & possessorem. Paris. *num. 51. & 55.* citans Card. Paris. *conf. 44. num. 17. vol. 1. Cald. conf. 8. num. 4. de rescript.* Decium *conf. 699. n. 4.* ac ex Bursatt. *conf. 393. n. 15. vol. 4.* dicens, hanc sententiam esse communem DD. Tum quia verba regulæ cum dirigantur ad possessorem (intellige actualem, seu eum, qui actu possidet beneficium) non possunt verificari in alio, nempe prædecessore, qui jam possidere desit. Paris. *num. 55.* tum etiam, quia sicut possessio regulariter non transit in quempiam ipso jure; ita nec exceptio qua sita vigore possessionis. Paris. *n. 54.* Ac denique quia qualitas annalitatæ deficit per mortem prioris possessoris; cum mors omnia solvat, atque etiam per cessionem seu resignationem, quæ est mors civilis. Paris. *cit. n. 54.*

Quæstio 838. An si quis possedit beneficium pacifice per undecim menses, & tunc illud resignat, & antequam resignatarius capiat possessionem, labatur mensis, & sic completur annus conjungendo illos 11. menses cum illo uno mense, an inquam, in hoc casu regulæ de annali obstat impetranti?

Respondet negativè Paris. *cit. q. 5. n. 64.* ex Mand. *ad hanc regulam. q. 22.*

Quæstio 839. An si resignans post resignationem manserit in pacifica possessione, possit tueri hac regulæ, & exceptione contra impetrantem dictum beneficium per obitum resignatarii?

Respondet affirmativè Paris. *l. c. n. 58.* citans Mand. *ad hanc reg. q. 29.* Sarn. *q. 57. in fine.* & Rotam in Hispal. *Capellania 10. Maii 1538.* & in Bergenf. *Canoniat. 18. Decembris 1536.* eò quod, licet per renunciationem amittatur possessio civilis & naturalis, ut Jo. And. Abb. *Imol. in c. solliciti. de restitut. spolii. c. Paris. conf. 39. n. 3. vol. 4.* cum communi apud Paris. quam diu tamen manet in detentatione, videtur retinere possessionem naturalem. Paris. *n. 59.* ex Calder. *conf. 4. de renunc. & quidem tinet, largo modo possidere dicatur, juxta Alex. in l. 1. de acquir. poss. Sitque detentio hæc adeò considerabilis, ut detentori competat restitutio. n. 60.* citans aliquas Rota *decif.* Porro ad illud, quod queri hic potest, num resignans, qui post resignationem manserit in pacifica possessione per annum, tueri se possit hac regulæ contra resignatarium.

2. Respondet affirmativè Sarnentis *ad hanc regulam. q. 34.* contra Mandof. *q. 28.* apud Paris. *l. c. num. 62.* Verum hæc quaestio hodie non videtur habere locum stante constitutione Gregor. *13. de publicando,* ubi annullat jus qb non publicationem

nem resignationis, & non captam possessionem. Paris. cit. n. 62. junctio. 61.

Questio 840. An, & qualiter hæc regula de annali defendat possessores alios inhabiles & incapaces, vel etiam carentes omni titulo?

Respondeo primò in genere: hæc annalis possessio defendit quemcumque possessorem alios inhabilem. Paris. de resign. l. 3. q. 5. n. 67. citans Sarnen. ad hanc regulam. q. 51. Ubi is adducit hujus rei rationes. Castrop. de benef. tr. 13. d. 2. p. 33. n. 6. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 3. 4. q. 5. & Rebuff. hic gl. 3. nimirum dum impetrans non exprimit specificè & determinatè causam inhabilitatis, non quòd ex illa possessione jus aliquod in beneficio acquirit possessor talis; sed quia, dum causam nullitatis specificam non exprimit, virtute hujus regulæ ab impetratione excluditur. Castrop. loc. cit.

2. Respondeo secundò in specie: fendi hæc regulæ possessorem alios ipso jure privatum. Paris. l. c. citans Sarn. ubi ante. Limitat tamen hoc ipsum Paris. n. 86. & seq. ut non procedat in hæretico; citat pro hoc Castlad. decis. 14. ad reg. Cancell. Rotam. in Illerdensi Præpositura, 1519. Item in privato beneficio ob non solutam pensionem. Item in eo, de cuius non titulo notoriè constat. citat pro hoc Sarn. hic q. 51. & exemplum adducit in resignatione non publicata, juxta quod statuit Gregor. 13. in Constitut. de publicanda.

3. Respondeo tertid adhuc magis specificè: defenditur hæc regulæ juxta auctorem analitici commentarii hic. ampliat. 7. & 8. apud Chok. hic n. 61. execrabilis, si possidet, sive post, sive ante privationem illam, sive computatis extremis, anni tamen contiui. Item defenditur juxta Gomef. hic q. 55. privatus ob non promotionem. Item intrusus juxta Cressent. decis. 35. n. 5. apud Chok. loc. cit. etiam in beneficio reservato, juxta Seraph. decis. 1060. Item spoliator (non tamen contra spoliatum) juxta Gomef. loc. cit. apud Chok. ed quòd (qua est responsio ad ultimam partem questionis) ut Chok. hæc regulæ odium duntaxat respiciat, impetrantium beneficia possessorum, & non requiratur canonicus titulus, nec bona fides, nec capacitas successoris, & sic sufficiat sola detentio, etiam asiniva & injusta per annum pacifica, ad excludendum impetrantes à Papa, nisi forma hujus regulæ ad unguem sit servata. Idem tradit Lott. l. 2. q. 51. n. 39. ubi ait: quòd hæc regulæ ab illa de triennali in hoc potissimum differat, quòd ista exigat titulum aliquem coloratum; hæc verò secus, adeoque contentetur asinivâ detentione. citat pro hoc Cressent. decis. 4. de causa poss. & prop. C. de Luca de benef. d. 47. n. 19. ubi: prodiit hæc regulæ de annali in odium impetrantium, unde propterea non attenditur titulus, nec persona possidentis, sed solum factum impetrantis, adversus quem formam dictæ regulæ non servantem sufficit possessio, etiam nulla de facto, & ut dicunt, asiniva; citat pro hoc Gomef. hic q. 57. n. 8. & q. 64. in fine. Garc. p. 12. c. 2. n. 30. & c. ait tamen idem C. de Luca n. 16. citans pro hoc Seraph. decis. 983. n. 3. & Gomef. ad hanc regulam q. 51. non defendi hæc regulæ, de cuius non jure, seu non titulo in continente constat notoriè. Idem habet Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 34. ubi: locus non est huic regulæ de annali, si

P. Leuren, Fori Benef. Tom. 1.

constat de non titulo possessionis; modò tamen de non titulo constet clarè & ovidenter, nempe per confessionem partis, vel per rem judicatam, citat pro hoc Seraph. decis. 983. n. 2. Paris. de resign. l. 3. q. 5. n. 7. De ceterò docet antiquus glossator Alphons. Soto apud Chok. hic n. 4. hanc regulam locum non habere in possessoribus privandis beneficio ob crimen vel aliam causam, sed solum in privatis ipso facto, hoc est, ipso jure; ed quòd regulæ dicat exprimentam causam, quare possessori jus nullum competat in beneficio; ei namque, qui solum privandus est per sententiam beneficio, jus adhuc competit in beneficio, donec privetur. Quin & post crimen admissum ante sententiam privationis validè & licitè resignare potest beneficium, non tantum simpliciter, sed etiam in favorem, juxta Chok. hic n. 22. de hoc fusè agentem, & citantem pro hoc Gurtirez. qq. can. l. 2. c. de clerico homicida. n. 30. Gomef. hic q. 42. Paris. l. 3. q. 16. Porò quæ sint crimina, ob quæ ipso facto & jure privetur quis beneficio absque eo, quòd opus sit sententiâ declaratoriâ privationis, sed solum declaratoriâ, talem istiusmodi criminis esse reum, dicitur par. seq. Vide tantisper Chok. loc. cit. ubi enumerat inter ea crimen læsæ majestatis, hæresis, sodomix, homicidii qualificati, vel assassini, falsificationis litterarum Apostolicarum.

Questio 841. An suffragetur hæc regulæ possessori, ut is nisi possit exceptione hujus regulæ, etiam in quacunque instantia contra impetrantem ignorantem, aliquem esse annalem possessorem?

Respondet affirmativè Chok. hic n. 36. ex Mandos. hic q. 53. ed quòd hæc regulæ fit favorabilis, & licet præscriptio in odium negligentis non currat, nisi à tempore scientiæ; hoc tamen verum fit, dum agitur de damno vitando; non autem de lucro captando, juxta l. cui autem. ff. de his, quæ sunt in fraudem creditoris.

Questio 842. An suffragetur hæc regulæ possessori non percipienti fructus, puta, quia hi illo anno debentur heredibus defuncti, vel fabricæ, vel Episcopo?

Respondet affirmativè Chok. hic q. 62. Gomef. hic q. 47. & Mandol. q. 31.

Questio 843. Qua quòd effectum hujus regulæ de annali veniant nomine beneficii?

Respondeo sequentia: Primò officia & dignitates Ecclesiastica. Chok. hic q. 24. ex Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 3. & tr. de pacif. poss. n. 71. v. Officium. Secundò prætimonia, modò data sint in titulum perpetuum. Chok. n. 25. ex Mand. hic q. 12. Tertid juxta Gomef. hic q. 21. contra Mand. q. 9. apud Chok. pensio imposita super fructibus beneficii pacificè per annum possessi. Quartò beneficia commendata, juxta Gomef. n. 26. ed quòd hodie dum titulis æquiparètur, ex quo ad virâ nunquam non concedantur. Quintò vicariæ perpetuæ. Chok. hic loc. cit. Mand. q. 13. Sextid Cappellanix, quæ in titulum dantur. Gomef. q. 20. Septimò beneficia juris patronatûs. Chok. cit. num. 25. citans Mohed.

2. Econtra tamen regulam hanc locum non habere in beneficiis juris patronatûs, censet Tond. in qq.

in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 33. dum ait eam locum non habere in præjudicium institutionis faciendæ ad præsentationem veri Patroni, pro quo citat Seraph. decis. 285. n. 6. & Rotam decis. 796. n. 3. l. 3. p. 3. divers. Item in manualibus. Chok. ex mand. cit. q. 9. citans etiam pro hoc Mohed. decis. 169. Gernon. de indultis Card. §. regularia. n. 37. Neque in consistorialibus, hoc est, beneficiis, de quibus Papa disponit in Consistorio coram Cardinalibus. Paris. de resign. l. 2. q. 2. n. 6. citans Sarnenf. ad hanc regulam. q. 24. & Rotam in Spoletana abbatis.

Questio 844. Ad quid per verba illa regule: & infra sex menses ipsam possessionem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat (quæq. vocatur secunda pars regule. Lott. l. 2. §. 2. n. 51) obligetur impetrans, & qualiter isti obligationi satisfaciat?

1. **R**espondeo: tamen si videri posset satis esse, ut infra 6. menses decreta sit citatio possessoris, ut tenuisse aliquando Rotam, tenet Glossator Alphons. Soto apud Chok. hic n. 8. verisimilius tamen censet ipse, & cum eo Chok. hic n. 38. non sufficere quoad effectum hujus regule, citationem infra 6. menses ab impetrata gratia decretam, & impetratam esse; sed insuper executionem illius (ut verba illa: ad iudicium evocare facere: satis indicare videntur) quin & cursoris seu nuncii, per quem facta citatio, relationem; eò quòd statuta debeant declarari juxta jus commune; secundum quod citationes ita completè accipi solent, ut etiam nuntiorum responsiones & relationes includant, ut Host. in c. quoniam contra. de prob. §. citati omnes. Quod tamen limitat Chok. hac ratione n. 40. nisi possessor mittat mandatum pro cura; quia illud æquippollet citationi executæ.

2. Secundò tempus illud 6. mensium incipit currere à tempore datæ impetrationis, non verò à tempore expeditionis Bullarum. Glossator apud Chok. n. 12. & apud eundem n. 44. Gomez. n. 67. Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 14. ubi, quòd Papa parte instante soleat hoc semestre prorogare, dummodo tamen non elapsum sit. De ceterò, si impetrans, cessante tali prorogatione, possessorem analem interea non vocavit in iudicium, intrabit dispositio hujus regule.

3. Tertio annus ille ad prosequendum incipit currere non à tempore citationis factæ, sed executæ. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 24. Chok. hic. n. 46. citans Mand. hic q. 73. Lott. loc. cit. n. 61. citans Sarnenf. hic q. 66. quem secuta esse Rotam, ait in una Augustana Canonica. 8. Februarii. 1602. Idque etiam si citatio facta fuisset ante lapsum semestre, v. g. sub ejus initium vel medium; licet non detur dilatio 6. mensium ad citandum; sive ut interim citari possit possessor, sive in curia Romana, sive extra illam existens; dum citatur v. g. secundo mense istius semestris, non debet expectari tempus sex mensium elapsorum, seu ultra duos illos menses adhuc 4. alii, ut tunc demum, iis elapsis, inchoetur dictus annus. Glossator apud Chok. n. 4. Chok. ipse n. 46. citans Mand. hic q. 72.

4. Quartò regula hæc exigit, expeditionem causæ fieri in petitorio intra annum; si tamen adversarius suspendisset petitorium, totum illud tempus disputationis possessorii ab anni cursu deducit.

cedum est. Tond. n. 26. & 27. citans Cres. decis. 10. de causa prop. & poss. Sufficit autem, impetrantem facere quantum est in se quòd expeditionem causæ, & quòd per eum non steret, quò minus intra annum fuerit pronunciata sententia & causa finita; si id contingat ob varias adversarii exceptiones & replicas, aut iudicis hæitationem, ita ut impetranti ob dicta impedimenta supervenientia, quæ contingunt ex partis vel iudicis facto, vel alio modo (de quibus vide Franc. in c. ex ratione. de appellat.) non currat interea dictus ille annus. Glossator apud Chok. n. 15. & ipse Chok. n. 47. citans Gonz. ad regulam 8. gl. 12. §. 1. n. 17. Tond. loc. cit. n. 22. Lott. loc. cit. n. 57. junctò n. 62. & 63. & n. 59. subdens, & pro hoc citans Aymon. conf. 132. n. 4. Menoch. conf. 518. n. 3. tunc demum iudicandum adhibitam sufficientem ab impetrante diligentiam, si constabit, juris remedia omnia fuisse tentata, veluti si in citando foret latitantem, vel alias absentem, servata sit forma juris, de qua in Clem. 1. §. quia verò. de judic. Et in prosequendo seu expediendo, si ex actis resulet justificatio narratorum facta intra annum, cum debita instantia pro ipsa expeditione, adeò, ut non stereret per ipsum impetrantem, quo minus iudex pronunciaret &c. procedereque hunc effectum adhibita diligentia, etiam si possessor malignè fuisset cursum iudicii remoratus; puta, recurrendo ad laicos, vel etiam justificatam ab impetrante gratiam possessor seu reus exceperit, & obtinuerit dilationem ad probandam suam exceptionem; adeò ut ipsi impetranti opus sit novas probationes facere pro elidenda exceptione rei, tradit Lott. à n. 62. monet tamen Glossator loc. cit. & Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 15. apud Chok. n. 46. debere in hoc casu impetrantem protestari, quòd per eum non steret, ne alias foret currat ei terminus. Negat tamen hoc ipsum Tond. loc. cit. n. 23. nimirum quòd opus sit aliqua protestatione super impedimento, maxime, si tale impedimentum proveniat ex facto adversarii, citat pro hoc Riccius. Collect. 318. subdit tamen Tond. n. 24. quòd in Gallia teneatur impeditus protestari, & protestationem intimare parti, alias excludatur, propter decretum de pacif. possessoribus. ait etiam Chok. loc. cit. n. 46. quòd quia plerumque ob similia impedimenta causa intra annum finiri non possit aut soleat, impetrantes soleant à Papa derogationem hujus secundæ partis regule impetrare; aut saltem obtinere prorogationem protestando, quòd per ipsos non steret; monet etiam Mand. q. 76. quòd impetrans prorogationem istius anni ad prosequendum, vel etiam semestris ad citandum, debeat eam obtinere adhuc constitutus intra illum annum aut semestre, alias illi prorogationem non profuturam; sed nova opus esse concessione. Porro in casu, dum possessor intra semestre citatus cessit beneficio, vel decessit intra annum, non imputari impetranti, si non fuerit persecutus usque ad sententiam, tradit Rebuff. ad hanc regulam. gl. 14. apud Chok. n. 48. qui tamen ait, aliter in hoc puncto videri voluisse Gomez. hic q. 62.

Questio 845. An obtinens gratiam motus proprii teneatur hanc regulam observare?

Respondeo affirmativè; cum enim hæc regula lata sit publicæ utilitatis gratiâ, ad fraudes & lites repellendas, non censetur Papa huic regule vel derogare per clausulam motus proprii (quæ ut Jo. And. in c. si motu proprio, de prob. in 6. Alex. conf. 205.

205. l. 7. Bellam. decif. 392. & 474. & Felin. in c. in nostra. de rescrip. apud Chok. hic. n. 53. nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis; nec in iis; quorum princeps non habet plenam notitiam; de quibus in hac regula; quæ facti sunt) Chok. hic. an. 51. ex Mand. hicq. 49.

Quæstio 846. Qualiter penam statutam in regula incurrat impetrans, ubi is in hanc secundam regula partem offenderet?

R Espondeo primò: pœna ista solvendi Camera 50 florenos auri hodie non est in usu amplius, Glossator apud Chok. num. 16. & Chok. ipse n. 54. ex Gomef. n. 40. saltem, ut pars victrix eam exigat, quidquid sit de eo, quod vult glossator, num si fœcus Romanus possit illum exigere coram Auditore camerae vel causæ: sed hodie possessores victores contenti sunt condemnatione impetrantis in expensas, & nullitate impetrationis adversari cum abfolutione ab illius impetratione. Chok. n. 54. alia pœna satis clarè expressa est in regula.

2. Respondeo secundò magis exactè, & sub distinctione duplicis casus. Si peccavit impetrans contra regulam, omitendo nimirum citare intra semestre, prosequi intra annum, exprimere conditiones possessionis in regula requisitas &c. simpliciter solum incurrit pœnam annullationis impetrationis, & omnium inde secutorum: & tenetur ad omne, quod interest possessoris. Lott. l. 2. q. 52. n. 70. si vero peccavit contra illam per calumniam & impositionem (quem casum à priore separat regula verbis istis: *si per possessorem ipsum in iuste, frivole, & indebitè molestasse reperit extiterit*), vult regula in pœnam solvi Camera 50 florenos auri, hoc est ducatos, ut Lott. loc. cit. Et quodam hanc malitiam non considerat regula simplicem inobservantiam, adeoque præsumptam calumniam, sed commissioem contra rationem ipsius regulae, & calumniam veram ex conspecta veritate, id est, per sententiam contra illum latam, ut Lott. loc. cit. n. 88. ex Mand. hic. q. 86. n. 2. Insuper adjicit pœnam inhabilitatis personæ (nimirum impetrantis) ad idem beneficium, ex alia tamen vacatione seu modo vacandi, diverso ab expresso in impetratione etiam per literas si neutri, aut subrogationis; adeoque extinguendo litem, ut inde beneficium non censetur licitiosum. Lott. cit. n. 70. atque ita regula supponit litem jam motam possessori, non tantum in hoc secundo casu transgressionis regulæ (uti id ex eo constat, quod loquatur de calumnia & improbitate detecta, de qua aliter constare non potest, quam per sententiam) sed & in priori casu; siquidem annullatur impetratio cum omnibus inde secutis; illud enim refertur ad acta judicialia super ipsa impetratione, ut sunt citationes, examen testium, instrumentorum productio &c. Lott. cit. n. 70. Porro dicta pœna inhabilitatis referri nequit ad casum, in quo servata non est prima pars regulæ, utpote cui parti passim solet derogari (de quo paulò post.) sed ad casum, in quo quidem facta citatio, & his mora; sed non servata forma regulæ in citando aut promovendo iudicio, & in hoc quidem casu inhabilitat eum regula, ut non possit capere beneficium illud ex eadem impetratione, aut ex gratia aliqua dependente à prima illa impetratione; sed non inhabilitat eum, ut nequeat illud obtinere ex nova gratia, independente à prima.

F. Leuen. Fort. Benef. Tom. II.

Lott. à num. 73. vide eundem de his ulterius numeris seq.

Quæstio 847. An, & qualiter regula de annali solet derogari?

R Espondeo primæ parti, quæ est de exprimendis conditionibus possessoris, & causa specifica vacationis, & tempore possessionis, solet à Papa de facili derogari. Lott. l. 2. q. 52. n. 5. citans Gregor. decif. 213. n. 1. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 17. Idque passim ex stylo, etiam per clausulas generales in gratiis novis. Lott. loc. cit. n. 79. licet derogatio huiusmodi non attendatur, si principalis gratia sit nulla. Lott. cit. n. 51. Tond. n. 19. citans Puteum decif. 19. l. 2. Talis autem derogatio debet esse specialis; nec sufficit, quod in supplicatione fiat mentio annalis possessionis, nisi illius expressa accedat derogatio. Tond. loc. cit. n. 18. Quod etiam huic primæ parti derogetur per Nuntium Apostolicum, habet Tond. n. 17.

2. Secundæ verò parti hujus regulae nusquam consuevit derogari. Lott. n. 52. Tond. loc. cit. n. 21. Hujus rei ratio est, quod licet prior pars fuerit atque ac secunda pars regulæ inducta ad coercendam improbitatem impetrantium, quia tamen aliud nihil concernit, quam instructionem Papæ circa personam possessoris, & qualitatem illius: neque jus publicum neque privatum læditur, dum ea non servatur, derogatio illius nullam in se habet amaritudinem. Lott. cit. n. 52. Posterior verò pars regulæ concernat jus publicum; nam nisi citetur possessor intra 6 menses, & exinde intra annum causa expediatur, regula præsumit calumniam in impetrante, & super hac præsumptione amplius disponit, nimirum annullando impetrationem, & alias pœnas decernendo. Unde jam non dicitur præsumptio simplex, sed juris & de jure, juxta doctrinam Bald. in l. five possideris. c. de probat. Menoch. eod. tr. l. 1. q. 3. à. n. 16. Lott. n. 53. quapropter etiam, si huic quoque parti derogaretur, videretur quodammodo foveri ista malitia quod leges abhorrent. Lott. n. 54.

3. Veruntamen, si justa causa subest, consuevisse prorogari hæc tempora semestris illius & anni, ut dictum supra, adeo, ut nusquam prorogatio hæc solet denegari, teste Lott. n. 55. ex Gomef. hic. q. 71. & Gratian. discept. forens. c. 624. n. 24. in tantum etiam ut non teneatur impetrans causam obtinenda huiusmodi prorogatione suggestam seu obtentam iustificare. Lott. num. 56. citans Sarn. ad reg. de triennali. q. 57.

Quæstio 848. Regula de triennali possessione (quæ est tertia) alias 35. Cancell. quid continet?

R Espondeo subjungendo ipsa verba regulæ: *Statuit, & ordinavit idem D. N. quod si quicumque beneficia Ecclesiastica, qualiacumque sint, absque Simoniaci ingressu Apostolica vel Ordinaria collatione aut electione, & electionis hujus confirmatione, seu presentatione & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio & proviso, electio & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficiis huiusmodi, si dispositio Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruserint) super istis beneficiis ralius possessis nequeant molestari; nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas*

factas irritas & inanes censei debere, decrevit; antiquas lites super illis motas penitus extinguendo &c.

2. Observandum hic imprimis in genere, quod ait C. de Luca de benef. in sum. n. 236. quod etsi frequentior sit hujus regulæ quam prioris de annali in foro usus; vulgus tamen majorem longè ei tribuat operationem, quam in effectu habet, cum ob restrictiones & declarationes nimium rari sint casus, in quibus operativa manet; hinc

Quæstio 849. Quenam sit potissima vis hujus regulæ, seu triennalis possessionis?

Respondeo, est impedire absolute & simpliciter, ne ullis molestiis impeti valeat possessor ratione beneficii possessi. Caltrop. de benef. d. 2. p. 33. n. 8. Lott. l. 2. q. 53. n. 7. cum communi, adeo, ut contra impetramentum opposita exceptio hujus regulæ & justificata iudex aliud pronunciare non habeat, quam regulam ob stare, & si quid declarat contra possessorem, illud totum sit nullum. Lott. loc. cit. citans Sarn. ad hanc reg. q. 58. Et in hoc posita est potissima differentia hujus regulæ à priori de annali, dum hæc non ita tuetur possessorem, ut nolit eum molestari, sed solum impetranti & molestare cupienti præscribit modum & tempus agendi. Lott. loc. cit. n. 3.

Quæstio 850. An dicta vis restringenda ad molestias super possessione, & non extendenda quoque ad arcendas molestias super proprietate movendas: sive num hæc regula solum obstat in possessorio, & non etiam in petitorio?

Respondeo, vi illius arceri utriusque generis molestias, & obtineri tam in petitorio, quam in possessorio. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 48. citans Callad. decis. 5. n. 5. de restit. spol. & Rebuff. de pacif. poss. n. 25. Lott. cit. q. 53. n. 8. & 11. citans eundem Rebuff. in pr. p. 3. signat super clausul. derogatoris, (ubi etiam, quod contra possessorem triennalem excitari nequeat lis, neq; in possessorio, neq; in petitorio) contra Chok. ad hanc regulam. n. 73. & Felin. in c. sicur. de sentent. & rejudicat. n. 31. cujus hæc in parte doctrinam sustineri non posse in terminis, in quibus is loquitur, nimirum ubi Ordinarius ipse in titulo inquirat, juxta dicta à nobis supra ait Lott. cit. n. 8. Quin & supposita triennali, intentari nequit, sed cessat actio popularis, ut quis removeatur ab occupatione bonorum Ecclesiæ. Lott. n. 9.

Quæstio 851. Qualiter vi hujus regulæ extinguantur lites antiquæ?

Respondeo, illico & ut completum triennium, intra quod possessor non fuit de facto molestus, siquæ lis ante initium illius triennii contra eum, aut ejus prædecessorem mota fuit (per aliquem tamen tertium, ut Lott.) ea lis antiqua mox extinguatur penitus in ordine ad hunc effectum, nimirum ut eâ non obstante, triennalis hæc possessio dicatur pacifica, cujus contrarium est in regula de annali, ubi, si antequam initietur annalis possessio, lis mota fuit possidenti beneficio, & non finita, nullatenus sit aut dicatur possessio illa annalis pacifica, etiam si intra annum in dicta lite nihil sit actum. Lott. cit. q. 53. n. 12. dicens hunc esse verum sensum verborum illorum: antiquas lites penitus extinguentes: & pro hoc citans Rotam in Segob. Paroch.

12. Janii. 1438. alias interpretationes dictorum verborum, super quibus plures multimodis fatigalle ingenia sua, quæque tantam præ se ferre obscuritatem, ait Chok. hic. n. 84. ut aliquo natatore opus habeat, vide apud Gloffat. Alph. per plures numeros à. num. 23. apud eundem Chok. item Gomez. hic q. 6.

Quæstio 852. Quid requiratur, ut possessio illa triennalis dicatur pacifica in ordine ad effectum hujus regulæ?

1. **R**espondeo, exigitur, ut totum triennium decursum in pacifica possessione, non attentato effectu cujusvis litis ante illius triennii initium mota per tertium aliquem contra possessorem, utpote quæ penitus extrinseca remanet, quantum ad exceptionem triennalis obtentam contra impetramentum. Lott. cit. q. 53. n. 19.

2. Interrumpitur autem isdem modis, quibus interrumpi annalem, dictum est. Lott. ibid. n. 20. Quibus tamen addit modum alium interruptionis n. 21. si nimirum ipse possessor triennalis, etiam post triennium exactum, contra aliquem litem moverit, constituendo se actorem per commissionem causæ super beneficio; secus si se constituerit reum voluntarium; adeoque non super beneficio, sed super jactationibus alterius causam obtinuit committi. citat pro hoc Card. Paris. conf. 87. n. 2. l. 4. Quod si etiam turbatio seu contradictio extrajudicialis non fuerit continuata. hoc est, cepta, dein intermissa per triennium, non excluditur exceptio triennalis possessionis; quia ea non reditur non pacifica. Tond. loc. cit. n. 65. citans Burat. decis. 622. n. 8. Vide de hoc Alph. Soto apud Chok. hic. n. 25. In quo iterum differre videtur hæc regula à precedente juxta dicta ibidem.

3. Notandum etiam, quod tradit Tond. ibid. n. 68 & 69. turbationem per tertium illatam, & litem cum tertio agitatam non impedire cursum triennii quoad alios, qui non sunt in lite, & si litiger quis adversus unum post triennium (vel etiam litigavit intra triennium) & adversus alios non, dicitur adhuc pacificus possessor quoad alios citat pro hoc Sanch. in conf. mor. l. 2. c. 1. dub. 27. securum in hoc Rebuff. de pacif. poss. n. 200. & Gl. ad pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. v. terminorum, qui asserunt, interruptionem triennii nocere tantum quoad personam interruptentem, & tertium se ex ea juvare non posse.

4. Porro ad hujus triennii computationem nequaquam deservire potest possessio antecessoris, ut dictum ad regulam de annali, quia nullibi in jure cautum est, ut in materia beneficii, quemadmodum in profana v. g. in usucapione rerum civilium, possessio antecessoris adjudicetur successori illique prodest, ac si ab ipso haberetur; juxta l. Pomponius. ff. de acquirend. poss. Caltrop. cit. p. 33. n. 8.

Quæstio 853. An, & qualiter titulus exigatur, ut suffragetur possessori triennali hæc regula?

1. **R**espondeo primò, exigitur titulus aliquis; nam in eo etiam differt hæc regula à regula de annali, quod hæc pro subiecto habeat nudum factum possessionis pacificæ, ut Lott. cit. q. 53. n. 12. adeoque sufficiat sola beneficii corporalis detentio; ad obrendendam tamen regulam de triennali, ejuisque beneficio fruendum requiritur verisimilis titulus

titulus aliquis, ut indicant verba illa regula: ex *Apostolica aut ordinaria collatione possederint* &c. *Castrop. loc. cit.* citans *Azor. p. 2. l. 7. c. 34. n. 5.*

2. Respondeo secundò: non exigitur ullius veri tituli probatio. *Chok. hic. n. 89.* sed sufficit hunc titulum esse verisimilem seu coloratum, seu sufficit possessio colorata ex titulo colorato. *Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 41. & 37. Castrop. loc. cit. Lott. cit. q. 53. n. 13. & 14.* ubi etiam, quòd sicut regula de *annali* pacificam possessionem componit ex duobus, nimirum ex naturali & rudi detentione, & ex capacitate personæ, quam ea habet ad detinendum (supposita enim incapacitate etiam talis detentionis, eò quòd v. g. tali personæ etiam ipsa detentio sit prohibita locum non habet regula, ut *Sarnens. ad reg. de annali. quest. 3. & 51. limit. 1.*) ita regula de *triennali* componat pacificam possessionem ex naturali detentione & titulo possidendi, saltem colorato. Sufficit itaque allegare possessionem cum titulo colorato absque exhibitione tituli alterius; quia colorata possessio (qualiter possessio coloratur, ut dictum, ex titulo colorato) sufficit ad obtinendum in possessorio. *Tond. n. 41.* qui etiam *n. 43.* ait, in eo casu, nempe possessionis triennalis pacificæ cum titulo colorato, posse allegari dispensationem, & alium quemcumque titulum meliorem de mundo, pro quo citat *Manticam decis. 150. n. 10.* (quòd tamen ipsum limitat *num. 44.* quòd non ita simpliciter sit intelligendum; sed solum locum habeat in casu, in quo Papa solet facile dispensare; secus est, in quo diffilis est dispensatio; quòd probare est difficile. *Tond. nu. 45.* Majorem autem tituli colorem requiri in materia triennali, quam in actione spoliæ, ait *Tond. loc. cit. num. 73.* Porro titulus coloratus in hac materia, seu ad effectum hujus regulæ est & dicitur, qui habetur seu concessus est ab eo, qui potest tale beneficium conferre, vel eligere, vel confirmare, licet hic & nunc, seu ex accidenti fuerit impeditus. *Tond. loc. cit. num. 72.* citans *Riccium collectan. 2804.* *Chok. hic. num. 85.* *Gomes. hic. q. 27. & 28.* dicentem hanc esse conclusionem certam. Item talis titulus coloratus dicitur omnis ille, qui non est infectus per hanc regulam, sive qui non excluditur per hanc regulam; ideòque ad effectum hujus regulæ titulus non decoloratur nisi ex duobus casibus in regula expressis, nimirum simoniaci ingressus, & reservationis clausæ in corpore juris; sive illi soli habent titulum decoloratum, qui titulum simoniacæ, vel de beneficio taliter reservato obtinuerunt. *Lott. loc. cit. n. 15.* *Chok. cit. n. 85.* Unde licet plures dentur tituli non colorati quòd effectus juris communis (ut videre est apud *Chok. n. 86.*) hi tamen tales non sunt quòd effectum hujus regulæ, seu non impediunt beneficium hujus regulæ. *Chok. cit. n. 86.*

3. Respondeo tertio: ubi tamen constat de invaliditate tituli, non juvabitur possessor triennalis beneficio hujus regulæ. *Chok. n. 89.* ubi enim manifestè probari potest de fundamento invalido, hujusmodi titulus non dat colorem, ut *Boer. decis. 24. n. 6.* apud *Chok. l. cit.* Et quia talis titulus dicitur emanare de facto, & non de jure, ut apud eundem *Felin. in c. in nostra. de rescriptis.* Illud tamen notandum, quòd ait *Tond. l. cit. n. 41.* ex *codice Fabriciano l. 1. tit. 2. definit. 5. n. 3.* aliud esse titulum invalidum & nullum, aliud esse vitiosum, etsi produceretur titulus solum invalidus, id non obstare beneficio hujus regulæ; eò quòd remanet præsumptio

R. Leuren, Fori Benef. Tom. 11.

tituli validi, licet constet de titulo invalido, non tamen vitioso. Atque hac quia perpetuum est in beneficialibus, quòd nequeat dari vitiosus ingressus.

4. Denique hic observandum, quòd, si negatur, possessorem habere titulum coloratum, id per actorem probandum esse, & non probandum per possessorem, titulum esse coloratum. *Chok. cit. nu. 89.* ex *Gomes. hic. q. 45.* dicens esse communem DD.

5. De ceterò titulus coloratus dupliciter deduci potest, nimirum verè, ostendendo nempe literas provisionis; & præsumptivè de cursu temporis. *Lott. cit. q. 53. n. 31.* ut ex *Sarnensi hic. q. 24. n. 7.* & *Rota in Rhegiensi jurispr. 21. Maji 1625.* quòd hoc tempus in hac re minus esse non possit, quàm decennium ultra tres annos, quos exigit regula.

6. Monendum hic iterum, quòd convenienter ad dicta de *annali* & *triennali* supra ipse titulum non dicit, ait *Chok. ad hanc regulam. num. 89.* ex *Covar. tom. 1. relect. in c. possessor. p. 2. §. 10. n. 10. de regulis juris in 6.* & sic in animæ judicio, hoc est, in conscientia tutum non esse, sed teneri beneficium dimittere, qui scit sibi canonicum titulum ad obtinendum beneficium deficere.

Questio 854. Qualiter ex possessione triennali præsumatur titulus, & dispensatio facta, & facta publicatio resignationis?

1. Respondeo ad primum: titulus beneficii non tantum præsumitur ex diuturni temporis lapsu, ut est 10. annorum. *Gl. in c. dilectio nu. 16. q. 3. v. offerre.* & *Archid. ibid. num. 2.* apud *Parisi. de resign. l. 10. q. 4. num. 20.* sed & in beneficialibus ad præsumendum titulum sufficit spatium 3. annorum stante hac regulà de triennali. *Parisi. ibid. n. 23.* citans *Ferret. consil. 18. n. 1.* & *conf. 362. n. 9. l. 2.* *Pontan. de spol. concl. 137. n. 20.* Dátque hanc rationem; quia cum Episcopi visitent Ecclesias, & inquirent super titulis beneficiorum suæ diocesis; non est præsumendum, quòd tanto tempore tolerassent intrusum: citans pro hoc *Ferret. dicto consil. 362. n. 6.* *Innoc. in c. illud. de præsumpt. Decium consil. 121. n. 3.* Quòd si tamen expressè producat & ostendatur titulus nullus, & invalidus (ut quia probatur de intrusione vel vitioso ingressu, ut *Abb. in c. illud. n. 7.* *Gemin. in c. Ordinarii. n. 7. de off. Ordinarii. in 6.*) præsumptio hujusmodi nihil operatur. *Parisi. loc. cit. n. 27.* citans *Bellam. consil. 10. n. 10. & 29.* ac dicens esse communem: non secus ac titulus, qui in profanis præsumitur ex spatio 10. annorum, cum constat de contrario, nihil operatur. *Parisi. num. 28.* Quòd si etiam Episcopus ex officio inquirat, tenetur possessor ostendere & probare suum titulum, maxime curatus, juxta dicta superius; Quin &, si constaret Episcopum non visitasse, possessor cogitur exhibere titulum Ordinario, etiam post triennalem possessionem. *Lott. l. 2. q. 46. n. 45.* ex *Bellam.* Porro an, & qualiter teneatur resignatarius docere de titulo sui prædecessoris seu resignantis, vide eundem *Parisi. q. 4. susè per totam.* sed de hoc nos alibi.

2. Respondeo ad secundum, ex possessione triennali præsumitur facta dispensatio; dum enim hæc regula defendit execrabilem, & non promotos ad sacros Ordines, ut paulò post dicitur, præsumit dispensatum cum illis desuper. *Parisi. de resign. l. 11. q. 14. n. 28.* similia habet *Chok. n. 89.*

3. Respondeo ad tertium ex possessione triennali absque dubio præsumitur facta publicatio per

resignatarius. Parif. cit. q. 14. n. 26. ita resolutum testans à Rotam Placent. appellationis fructuum. idemque confirmatum 3 Junii 1584. si enim publicatio præsumitur facta per resignatarium in tempore, & is non tenetur id probare, ut habet communis sententia. Parif. *ibid.* n. 25. dum facta præsumuntur, quando sunt consueti fieri. Bald. in rub. c. de fide instrum. col. 3. n. 8. & plurimi alii apud Parif. n. 20. eoque magis, dum id, quod consuetum est fieri, est accessorium ad principale, ut Curtius junior in l. si emancipati. n. 9. c. de collat. apud Parif. n. 21. Uti publicatio consueti est fieri, & accessoria est ad expeditionem literarum ipsius resignationis; multò maximè præsumenda est dicta publicatio, si resignatarius beneficium illud possedit per triennium; si enim possessio talis facit præsumi dispensationem, ut dictum, quæ pendet ex facto alterius, nempe Superioris; multò magis publicationem, quæ pendet ex facto ipsius possessoris; nec requirit aliud factum Superioris. Parif. n. 28. & 29.

4. Variè tamen hoc ipsum limitatur. Primò, ut non procedat, dum sumus in spolio; tunc enim ne quidem triennalis possessio hunc effectum præsumptionis facta publicationis produceret. Parif. cit. q. 14. n. 31. juxta varias Rotæ decisiones, quas citat. Secundò: quoties Superior veller videre publicationem; tunc enim non sufficeret ostendere triennalem possessionem, sed tenetur resignatarius possessor eam illi exhibere. Parif. n. 33. & seq. dicens esse communem. Sequitur à potiori ex dictis supra de necessitate exhibendi & probandi titulum in hoc casu. Tertiò: quoties peteret resignatarius suam gratiam canonizari ad aliquem effectum; tunc enim deberet probare uti titulum, ita etiam factam publicationem. Parif. n. 39. citans Innoc. in c. ex insinuatione. de procurat. n. 3. Rebuff. in pr. tit. de rescript. ad benefic. vac. n. 17. &c. De ceterò qualiter resignatarius debeat docere de publicatione in casibus, in quibus ad hoc tenetur, vide eundem Parif. à num. 40. Verùm de hoc alibi.

Questio 855. An, si prædecessor triennio pacifice possedit, & reputabatur beneficiarius, & in possessione cessit vel decessit, successor ejus non teneatur amplius justificare illius titulum?

Respondeo affirmativè Garc. p. 11. c. 1. num. 12. citans Lap. alleg. 89. n. 14 & 15. Mascard. de prob. conclus. 175. & 179. Sarnens. ad hanc regulam. q. 16. Addit quoque Garc. talem successorem præferendum cuilibet alii impetranti ex persona alterius, juxta eundem Lap.

Questio 856. An si quis resignavit, & post resignationem mansit in possessione, illamque continuavit per 10. annos, vel etiam triennium, præsumatur exinde in resignante retrocessio, & novus titulus acquisitus, ac per consequens jurari possit illà possessione, & eo momento vacet beneficium per mortem illius?

Respondeo: ita quidem censisse sapius Rotam, & Auctores passim secutos Lapum cit. alleg. 89. ut videre est apud Parif. l. II. q. 6. à n. 96. ubi etiam n. 98. quòd in hoc casu, uti præsumitur novus titulus, ita & nova provisio & possessio, & non teneri talem justificare dispensationem ob-

tentam, & contra præsumptionem orientem ex hujusmodi allegatione Lapi à Rota non admitti probationem in contrarium, nisi probatio sit conclusivissima &c. Verumtamen hodie, stante constitutione Gregor. XIII. hac locum non habent; quia eò ipso vacat beneficium ob non factam intra tempus constitutum publicationem resignationis. Parif. l. cit. n. 111. quem vide de his pluribus.

Questio 857. An ad hoc, ut vi hujus regulæ repellatur impetrans, requiratur in possessore triennali bona fides?

Respondeo: probabilius esse, quòd non. Chok. hic. n. 76. citans Crescent. decis. 1. de sent. & re judic. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 87. num. 47. Castrop. cit. p. 33. n. 10. citans Gomef. ad hanc regulam. q. 42. Covar. Reg. possessor. p. 2. s. 10. n. 10. concl. 4. contra Rebuff. de pacif. possessor. n. 28. Nav. l. 3. conf. tit. de præb. conf. 41. & conf. 2. rit. de paroch. & Sanch. l. 7. c. 29. n. 91. apud eundem Castrop. hac viros ratione: quòd, cum mala fide non detur præscriptio, neque conveniens sit, Papam velle favere peccantibus. Verùm hanc in contrarium opponit rationem Castrop. quòd vi hujus possessionis triennalis non præscribitur titulus in beneficio, sed solum prohibetur possidentis molestatio, & beneficii impetratio: hi autem effectus obtineri nequeant, si regula faveret solis possessoribus bonæ fidei; nam impetrans objicere posset possessori malam fidem, eamque illi facile probare, probando illum contra juris ordinem possidere beneficium. Sed neque Papa intendat favere peccantibus ex eò, quòd hac regula defendat possessores mala fidei, sed solum intendat favere reipubl. ab ea removendo lites, esto per accidens inde sequatur favor aliquis mala fidei possessoribus. Ad hac, lites, quas hac regula vitare intendit ex alio capite, nimirum vel ex hoc ipso, quòd bona fides requiratur, nascerentur, dum possessor, sicut, ut se defendat hac regula, probare debet triennalem possessionem; ita etiam probare deberet suam bonam fidem, quòd difficillimum est, præcipue, dum beneficium possideretur contra juris ordinem.

Questio 858. An regula hac defendat possessorem etiam quoad proprietatem beneficii?

Respondeo: non defendere illum quoad proprietatem seu titulum, sed tantum quòd ad possessionem. Chok. ad hanc reg. n. 76. & Olositor apud illum n. 18. quia non dat ei titulum, ut supra. hinc fit, ut Ordinarius post triennalem possessionem, dum comperit possessorem esse sine titulo, possit eum amovere, & beneficium conferre alteri. Chok. *ibid.* Et ut præmittit Chok. nemo impediatur, quò minus in petitorio doceat possessorem triennalem esse intrutum, etsi hoc fecus sit in possessorio; cum nemo audiendus opponens aliquid contra possessionem. Hujus tamen contrarium sentire videtur Tond. loc. cit. n. 48. dum ait: quamvis aliqui existimant, regulam de triennali non ob stare in petitorio, sed tantum in possessorio, contrarium tamen verius est; & per Rotam observatum; nempe triennalem obtinere debere tam in petitorio quam possessorio. citat pro hoc Callad. decis. 5. num. 5. de restitut. spoliat. Rebuff. de pacif. poss. num. 25.

Questio 859. Num hæc regula operetur in spolio, seu defendat possessorem super possessione, qui in spolio convenitur?

Respondet negativè Chok. *hic. q. 76. Paris. de resign. l. 11. q. 14. num. 13.* licet enim regula hæc disponat, ut possessores triennales excludant agentes, etiam habentes verum titulum; id tamen sic accipi non debet, ut ista exclusio veri tituli seu proprietatis fiat per occupationem & usurpationem; nam, ut Gomef. *hic. q. 11.* nulla lex vel statutum eum sensum recipere potest, ut per illud credatur conditor legis vel statuti spoliatores in sua occupatione tueri, & spoliatos à restitutione excludere. Chok. *ibid.*

Questio 860. An, & qualiter hæc regula defendat possessores triennales pacificos, aliàs inhabiles beneficii habendi; de inhabilibus enim etiam possessionis, seu magis de retentionis beneficii dictum est aliàs, illos non defendi hæc regula?

Respondet primò in genere, quoslibet tales possessores, exceptis simoniacis & intrusis, defendi hæc regula; ne scilicet contra illos actio intentari possit, eorumque beneficia impetrari. Castrop. *cit. p. 33. num. 9.* citans Gomef. *hic. q. 26. 27. & 28.* Card. Paris. *conf. 96. n. 1. vol. 4.* Navar. *c. si quando. de rescript. exceptione. n. 9.* (cum quibus sentire videtur Chok. ut patet ex ratione, paulò post ex eo danda; quamvis tamen certas personas inhabiles excipiat, ut mox videbitur) contra Rebuff. *de pacif. poss. n. 106.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 35. q. 1.* quos citat Castrop. & quibus ex parte consentire ait Sanch. *in Decal. l. 7. c. 29. n. 28. & 91.* cum quibus etiam sentire videtur Glossator Soto apud Chok. *num. 41.* Rationem dat Castrop. quòd regula excludat simoniacos & intrusos, tacitè hoc ipso comprehendat alios omnes ex aliis capitibus inhabiles; dum enim taxativè regula vel lex excipit certos casus, casus non excepti comprehenduntur, ut Chok. *n. 54.* juxta *c. 2. de conjugio leprosor. & Abb. ibid.* præsertim, ubi regula concernit bonum publicum, ut hic. Sed neque per hoc vult Papa, ut ceteri illi inhabiles beneficia illa retineant: sed ne litibus ad peritionem partis impetantur, relinquendo interim Ordinariis potestatem examinandì possessorem, quo titulo beneficium possideat, eòque si legitimo titulo careant, amovendi, juxta *c. grave. de præb.*

2. Respondeo secundò in specie: defendi primò non promotos, infra annum ad Ordines, juxta Paris. *de resign. l. 11. q. 14. n. 27.* Et non promotum ad ordinem in beneficio requisitum, etiam si is promovet iustus per sententiam, non est promotus, si post sententiam per triennium mâsit in possessione, juxta Chok. *num. 82.* eò quòd ex illa triennali possessione præsumatur dispensatus, saltem ad tempus, & dummodo alleget hanc dispensationem.

3. Secundò: execrabilem, seu possessorem duorum beneficiorum curatorum, juxta eundem Paris. *ibid.* & Gomef. *hic. q. 10.* & Rebuff. *de pacif. poss. n. 7.* apud Chok. *num. 79.* pro quibus militare videtur, quòd præsumi possit, cum tali dispensatum, & talem juvari hæc regula, etiam non ostensâ dispensatione, modò eam alleget, tradit Rebuff. *loc. cit.* quamvis de execrabili id neget Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 8. n. 56.* (ubi etiam, quòd nequidem

juvetur talis obtinens duo curata, adeòque incompatibilia, decenniali possessione; pro quo citat Marium Antonin. *l. 1. variar. resol. cap. 90. per cor.*) Chok. *hic. n. 49.* eò quòd possessorem duorum curatorum non juvari hæc regula resolvit sacra Congregatio Concilii apud Navar. *conf. 20. de præb.* (quod tamen Gomef. volens contrarias in hoc puncto sententias conciliare, intelligendum ait, dum talis possessor nullum habeat titulum, sed se intrusit de facto sine alicujus provisione in talibus beneficiis, vel fuit per sententiam privatus titulo) variaque existent ejusdem Congregationis declarationes apud Wamef. *conf. 233. in addit. de præb.* & Garciam *p. 11. c. 5. n. 379.* quibus resolvatur, possessorem incompatibilium non defendi dispositione regula de triennali; & quia contra Tridentini decreta non intrat hæc regula, ut resolvit Rota *s. Julii 1610. decis. 310. p. 2. in noviss.* apud Farinac.

4. Tertiò: defendi illegitimos & spurios; cum præsumantur dispensati, etsi aliàs omnium jurium spiritualium incapaces esse dicantur. *cap. si gens Anglorum. d. 56.* juxta Gomef. *hic. q. 2.* dicentem, sic resolville Rotam; cum quo sentire videtur Chok. *n. 53.* contra Alphons. Soto. apud eundem Chok. *n. 3.* quamvis addat Chok. *n. 54.* præsumptam illam dispensationem non habere locum contra decretum Trident. nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in Ecclesiis, ubi eorum Patros beneficia habent.

5. Quartò: mulieres, quæ habent Dignitates, ut Abbatissa, Priorissa perpetuæ juxta Chok. *n. 56.* qui pro hoc citat Sarn. *hic. q. 3.* eò quòd licet, regulà loquente de beneficiis, & eorum appellatione non veniat dignitas, hoc tamen fallat, ubi concurrat mens & ratio eadem dispositionis, maxime in materia favorabili, qualis est hæc. De ceterò quòd ad beneficia propriè talia non defendi hæc regula mulieres, uti nec laicos alios, quia incapaces sunt possidendi beneficia Ecclesiastica, indubitarum est, Alphons. Soto. *n. 3.* apud Chok. qui idem de laico habet. *num. 51.*

6. Quintò: Juvari hæc regula, ut non molestetur, excommunicatum, triennio pacificè cum titulo colorato possidentem beneficium, juxta Alph. Soto apud Chok. *n. 36.* eò quòd possidere possit beneficium; cum possessio sit quid facti, quamvis idem glossator subdat, secus esse, si talis spoliatus esset, quia tunc obstat ei, quòd minus restitueretur, exceptio excommunicationis. citat. *gl. in c. 1. d. 33. in c. ex insinuatione. de procurat. in c. dilectus. de rescript.*

7. Sextò Hæreticum, quousque spoliatur juxta eundem glossatorem. *n. 39.* apud Chok. Sed de hæretico contrarium sentit Chok. *n. 82.* citans pro hoc Rebuff. *in pr. tit. de modis amitt. benef. n. 27.* eò quòd hæretici omni beneficio & auxilio juris careant, juxta *c. si adversus. de hæretic.*

8. Septimò juxta eundem glossat. *n. 29.* locum habet hæc regula in privatis ipso jure vel per sententiam, & contra ipsum judicem; eò quòd, licet talis careat titulo, non dicatur tamen intrusus, ex quo continuat suam primam possessionem, quam habet, & hoc velit regula, considerans primum ingressum, maxime, cum ea non det titulum, & quis etiam absque institutione canonica possidere possit; etsi non obtinere beneficium.

9. Octavò non defendi hæc regula resignatarium triennalem, qui omisit publicare resignationem, ut patet ex Constitutionis Gregor. XIII. verbis illis: *nec resignantibus seu cedentibus, si postea in sua possessione*

permaneant, constitutiones de annali & triennali possessione &c. Chok. n. 49. & 82. Paris. l. 1. c. 9. n. 92. citans pro hoc Sarn. hic q. 24. Ferret. conf. 95. n. 5. ac dicens sic per omnes praticari. & esse communem, & n. 76. addens rationem ex eadem Constitut. Gregor. XIII. quia nullus tali omissenti remaner titulus, ne quidem coloratus; unde nec adeptio possessionis continuata, etiam per tempus ultra triennium tali suffragatur, ut Paris. cit. n. 76. contra Sarn. hic q. 11. Gemin. conf. 75. dub. 2. dicentem hanc opinionem esse a quiore. Card. Parisium. conf. 39. n. 34. vol. 4. Host. Jo. And. & alios in c. illud. de presump. nixos hoc fundamento; quod huiusmodi continuatio aequipollet publicationi, & quando forma respicit certum effectum, potest per aequipollens adimpleri. l. jubemus. c. de testam. verum, ut Paris. n. 78. hodie dum per Constitut. Greg. XIII. non sufficit aequipollens, sed requiritur formalis publicatio.

10. Nonno non defendi precistam, qui nominatus est ad primum vacaturum, & qui acceptavit in casu non concessio juxta Chok. n. 49. citans pro hoc Guimier ad pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. in principio.

11. Decimo, non juvari eum, qui ex sola electione sine confirmatione possidet beneficium, eod quod electio sine confirmatione nec jus in re, nec titulum coloratum tribuit. Alph. Soro apud Chok. n. 6. Chok. ipse n. 26. Gomef. hic q. 35. secus est de electione improprie sumpta, quae potius rationem collationis habet, & non eget confirmatione. Alphon. n. 8. & 9.

12. Undecimo non juvari triennali hac possessione, imo nec longissimam quoad fructus percipiendos eum, qui non emisit professionem fidei juxta decretum Trid. sess. 24. c. 12. faciendam a provisis de quibuscunque curatis ad minus intra duos menses; quamdiu eam non emisit, tradit Paris. l. 8. q. 9. eod quod ita censuerit sacra Congregatio.

13. Duodecimo non juvari hac regulam eum, qui vi provisionis sibi factae (dum nimirum in ea exprimitur, quod intra certum tempus professionem expressam, scilicet religiosam emittat, alias quod gratia sit nulla) tenebatur profiteri, dum ipsi collatum beneficium regulare, & tamen intra tempus illud professionem non emisit, tradit Tond. loc. cit. n. 52. citans Peleum action. for. l. 1. c. 34. &c. eod quod tota gratia inficiatur, & ad nihilum redigatur propter istud decretum irritans, quod inficit non solum titulum, sed & possessionem; & subdit Tond. n. 55. non obstare huic doctrinae, quod non promotus intra annum, vel non graduatus juvetur ad huc regulam; eod quod iustus intra annum promoveri cum clausula decreti irritantis, quod gratia alias esset nulla, post lapsum triennii praesumatur dispensatus. De cetero enim nec talem fore ritum triennali possessione, quam post iustum de promovendo possidisset, si negativa illa non promotionis, nec non negativa obtentae dispensationis fuisset probata.

14. Decimo tertio non juvari hac regulam infantem 6. annorum, cui assignati fructus cum decreto, quod, dum esset legitime aetatis, illi fieret collatio beneficii, cum in eo deficiat titulus & possessio, tradit Tond. loc. cit. n. 38.

Questio 861. Qua hic veniant, vel non veniant nomine beneficiorum in ordine ad effectum hujus regulae de triennali?

1. R. Respondo, ut ea praeteream, de quibus dubium nullum esse poterat, primo veniunt

seu comprehenduntur Commenda perpetua, Gomef. hic n. 5. motus diversis Rota praedictis, quae ibi profert. Chok. n. 90. & 43. dicens quidquid sit de hoc, num commenda talis sit proprie titulus beneficii, nec ne, propter quod potissimum Glossator. Alph. n. 40. negat Commendatarium juvari hac regulam, saltem ubi molestaretur per alium, etiam Commendatarium) hodie dum id amplius in dubium venire non posse, dum Adrianus VI. huic regulam post verba illa: *simoniaci ingressu*: adiecit verba illa: *ex quovis titulo*; ut comprehenderet etiam commendas, super quibus antea controvertebatur in Rota, teste Sarn. hic in praefat. & q. 5.

2. Secundo comprehenduntur officia, modò sint Ecclesiastica, de quibus loquitur c. cum accessissent. de consue. & c. consuleret. de simon. Chok. n. 44. Gomef. q. 6. Eod quod nomen beneficii in materia favorabili latissimum patitur interpretationem.

3. Tertio hospitalia, modo duntaxat in titulum, & ad vitam intulati; cum in eo casu sint beneficia Ecclesiastica. Chok. num. 45. secus si duntaxat tantum in administrationem; tunc enim non sunt beneficia, nec veniunt hac regulam. Chok. n. 46. citans Gomef. q. 7. Mohed. decis. 18. de causa possess. & prop. Simonet. tr. de reservatione. q. 7.

4. Quarto veniunt beneficia jurispatronatus, Chok. n. 5. citans Gomef. hic q. 9. Wamef. tom. 1. consil. 263.

5. Quinto beneficia reservata reservatione non clausa in corpore juris. Tond. loc. cit. n. 61. dicens sic sentire omnes de hac regula scribentes.

6. Sexto etiam reservata reservatione clausa in corpore juris diversa ab illa reservatione, quae habetur in c. 2. & c. de praesenti, de praeb. in 6. seu qua reservantur Papae beneficia vacantia per obitum in Curia (si quae tamen duntaxat aliae reservationes clausae in corpore juris; nam hanc esse unicam & solam reservationem clausam in corpore juris, ostendit Garc. p. 5. c. 1. n. 132. & alii Tond. loc. cit. n. 61. Rebuff. in concordata, in forma mandati apostolici) si quidem de hac, utpote secundum dicta alias dignitate & efficaciore, proprie & solum loquitur hac regula; ac licet quoque dicantur & aliae adhuc praeter illam reperiri reservationes clausae in corpore juris, de iis non loquitur illa regula. Chok. n. 69. & 70. Lot. l. 2. q. 53. n. 16. dicens ita firmatum à Rota, in Cordub. capellanie 25. octob. 1596. & n. 18. dicens jure merito restrictam esse vim regulae; cum ista reservatio sola ea sit, quae decolorat omnem titulum. Quin &, dum regula dicit in illa parenthesis: *dummodo se in beneficiis huiusmodi, si dispositioni apostolica ex aliqua reservatione generali clausa in corpore juris reservata fuerint, se non intruserint*. Videntur adhuc comprehendi hac ipsa beneficia dictae reservatione reservata, modò per triennium ea possidens se in illa non intruserit; hoc est, ea ab alio, quam à Papa non accepit, aut indebitè seu subreptitiè contra decretum irritans, adeoque inficiens titulum & possessionem à Papa ea habuerit; licet alias forte ob defectum aliquem alium non nisi titulum coloratum (intellige ex eo, quod à Papa accepit) habuerit.

7. Septimo non veniunt beneficia unita, sive non juvatur hac regulam, qui beneficium unitum possidet triennio, praesertim ubi facta unio in perpetuum; quia talis caret titulo, utpote qui per talem unionem extinguitur; unde nec vacare potest tale beneficium; quia extinctum. Tond. loc. cit. n. 26. Paris. de resign. l. 1. q. 15. n. 25. citans Saxa. hic q. 8. n. 24.

n. 24. Chok. n. 84. dicens sic juxta omnes servare in praxi Cancellariam Romanam.

8. Octavo non veniunt beneficia manualia. Chok. n. 49. citans Germon. de indulg. Card. S. regularia. n. 37. Mohed. decis. 169. de causa possess. & prop. uti nec preceptoris ad unum amovibiles. Chok. n. 30. citans Mohed. ubi ante, decis. 10.

Questio 862. Quinam ad effectum hujus censentur intrusi?

Respondeo primo: licet intrusi nomen pluribus aliis competat (qualis in genere dicitur omnis ille, qui accipit vel retinet beneficium, sciens nullum sibi ius competere in illo, ut Castrop. de benef. d. 2. p. 33. n. 11. dicens hanc definitionem conficit ex c. ad aures. de excessib. prelat. c. quia diversitatem. de concess. preb. c. jam dudum. de preb. c. cum. qui de preb. in 6. & sic colligi ex dictis a Selv. p. 1. q. 11. n. 9. & 10. Rebuff. in pr. p. 11. in reg. de subrog. collig. gl. 4. Gomez. hic. q. 47. apud Azor. p. 2. l. 7. c. 35. q. 10. Covar. l. 3. variat. c. 16. nu. 7.) in ordine ad alios actus. Non videntur tamen hoc nomine in hac regula & in ordine ad effectus illius comprehendi directe alii, quam qui vel obtinent beneficium aliquod simoniace, vel ad beneficium dicta reservatione clausa in corpore juris reservatum promoti: intellige, ab alio, quam a Papa. Chok. n. 82. dum in his duobus tantum casibus, ut dictum, ex Lott. l. 2. q. 33. n. 15. & 16. decoloreretur omnis titulus, adeoque & possessio. Et hos solos intrusos excludi directe a beneficio hujus regulæ, videtur satis indicari per verba illa regulæ: non molestandos illos super beneficiis, qui ea, qualiacunque sint, ex Apostolica vel ordinaria collatione seu provisione sine simonia obtenta pacifice triennio possederint, & modo in ea beneficia, dum reservata sunt dicta reservatione (hoc est, dum ea vacant per obitum in curia) intrusi non sint; hoc est, illa ab inferioribus collatoribus non obtinuerint.

2. Nihilominus tamen vi Constitut. Julii III. date anno 1553. relata a Quaranta. v. beneficiorum collatio, & a Piaficio in proem. pr. Episcopalis. num. 4. quæ incipit: Sanctissimus in Christo Pater & Dominus: expressè in ordine ad non fruendum beneficio regulæ de annali & triennali dicuntur intrusi, qui possident beneficia Ecclesiastica vel Dignitates, earumque administrationem suscipiant ante expeditionem literarum & confirmationem obtentam. Chok. n. 82. (ubi etiam, quod id cesset in diocesi Leodiensi, referens se ad regulam 3. Cancellaria) sic enim expressè dicitur *ibidem*, quod ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri & nudi detentores ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censentur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, & regulæ cancellaria de annali & triennali possessore in iis locum non habeant &c. De cetero tunc intrusi quoque alii, hoc est, carentes legitimo titulo excluduntur a beneficio hujus regulæ, dum eorum intrusio, seu non titulus, vel titulus vitiosus notorius est, vel etiam manifestè probatur. Vide dicta supra; ubi qualiter & qualis requiratur titulus ad fruendum beneficio hujus regulæ. Plura de intrusione, & qui in specie dicantur intrusi, Vide apud Castrop. loc. cit. Lott. l. 2. q. 20. num. 81.

Questio 863. Quinam simoniaci excludantur a beneficio hujus regulæ?

1. **R**espondeo primo: ii, qui scientes commissam esse simoniam in adeptione beneficii, illud ingrediuntur; & contra ii, quibus ignorantibus (puta quia v. g. pater, frater, amicus, aliquid dedit pro impetrando beneficio filio, fratri, amico) à favore hujus regulæ non excluduntur; sed quod, cum hæc exclusio sit poena, extendi non debeat ad simoniam, in qua beneficiati culpabiles non sunt. Less. l. 2. de just. c. 35. n. 140. citans Gomez. Chok. ad hanc regulam. n. 60. Castrop. loc. cit. n. 11. citans pro hoc Rebuff. de pacif. possess. n. 242. alias 193. Ugol. tab. 4. c. 6. §. 4. n. 2. & Garc. p. 8. c. 1. n. 15. ubi plures alios referat. Tamen si autem talis ignorans simoniam commissam in impetratione beneficii defendatur exceptione hujus regulæ, non est tamen tutus in conscientia, nisi petat absolutionem à Papa cum nova provisione. Chok. cit. n. 60. quæ absolutio & nova provisio qualiter, seu sub quibus clausulis ei detur, aut ei danda committatur Ordinario, vide apud eundem Chok. *ibid.*

2. Respondeo secundo: juvantur adhuc hac regulæ, qui post factam sibi collationem seu provisionem beneficii aliquid dant vel promittunt, esse per hoc committant simoniam; quia ab initio non habuerunt ingressum simoniacum. Chok. n. 61. citans Gomez. q. 12. qui testetur ita censuisse Rotam.

3. Respondeo tertio: de cetero, quod scienter simoniace ingressi beneficium non juvantur hac regulæ, sed etiam post triennii possessionem iis possit lis intentari, & beneficium adimi, extenditur ad eos, qui simoniam solum conventionalem (hoc est, quando tantum pactum est pretium, seu res temporalis pro beneficio, non tamen ex utraque parte pactum est adimpletum, puta, v. g. quia datum est beneficium, nondum tamen datum est pretium; dum enim ex utraque parte completa jam est pactio, est simonia realis. Chok. n. 60. ex Navar. in manual. c. 23. n. 100. & cons. 3. de simon.) admiserunt. Less. loc. cit. Chok. loc. cit. qui posterior tamen vult, id procedere ex suppositione, quod hæc simonia conventionalis eandem poenam incurrat quam simonia realis; nempe privationem beneficii de facto, & excommunicationem lata sententia, uti id docent Tol. in sum. l. 5. c. 94. Redoand. de simon. p. 4. c. 9. n. 7. & p. 2. c. 17. Rebuff. in pr. cit. de simonia in resignatione. n. 9. Gomez. hic. q. 12. & alii apud Chok. cit. n. 60. Porro qualiter probanda simonia commissa in ordine ad excidendum beneficium hujus regulæ, vide eundem Chok. n. 61.

Questio 864. An soleat huic regulæ de triennali derogari?

Respondeo: nusquam solere illi derogari, utpote quæ exigens titulum, nullum in se fovet odium. Lott. l. 2. q. 53. n. 32. citans Achill. decis. 385. n. 3. & 4. Hoc tamen intelligi directe, restituendo adversus ejus lapsum, ait Lott. in 33. ubi etiam, quod clausula derogatoria consueta inseri inter generales, referatur ad triennem detentionem de facto, de qua regula hæc non loquitur; citat pro hoc Rebuff. in pr. in 3. forma signature super clausulis derogatoriis ante n. 1.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

IN